

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בהר - ל"ג בעומר

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

ל"ג בעומר

- א בר יוחאי נמשחת אשריך - רשב"י מבטל גזירות, בפרט ביום זה.
- ב רשב"י לבל, אפילו לפחותים - אין איש שאין לו שייכות וחיוזק מרשב"י.
- ג עולו ואיתכנשו - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל עת.
- ד הוא ימליץ טוב - סגולת יום קדוש זה לפעול בו גדולות ונצורות.
- ה הילולא דרשב"י - ההדלקה והשמחה הרבה בעת ההילולא.
- ו הזן את הבל - מ'שמיטה' נלמד שהפרנסה משמים ולא מעבודת שדה.
- ז ושם נברא מעין לו וחרוב למאכלו - מוזנותיו קצובין ולא לפי ההשתרלות.
- ח אב הרחמן שמע קולנו - אין לנו אלא לישא עינינו לשמים.
- ט במערות צורים שעמדת - שמחת היום שלא נכנעו תחת הייאוש.
- י בני חביבי - הקב"ה אוהב כל יחיד מבנ"י אף את הנופלים.
- יא לבל ישראל האיר - גמילות חסד במשנת רשב"י.
- יב לא תזנו - חומר הונאת דברים במשנת רשב"י.
- יג אלא אוצר של יראת שמים - יראת שמים במשנת רשב"י.
- יד בתר רישא גריר - העיקר שיתחיל את היום מתוך יראת שמים.
- טו רשב"י תורתו אומנתו - מעלת העוסק בתורה במשנת רשב"י.

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל': 052-7627127

באר הפרשה - ל"ג בעומר

יומא ברשותי קיימא' (כל היום הזה שלי הוא), וביום זה נפתחים כל שערי רקיע להריק עלינו שפע עד בלי דיג. ורמז לדבר, 'יושפע ש'פע ר'ב ב'בל העולמות, ראשי תיבות רשב"י (טעמי המנהגים).

ואין הדברים אמורים רק על 'אותו היום' באותה שנה, אלא אף בכל שנה ושנה יום ל"ג בעומר הוא יומו דרשב"י. וכמו שידוע מאמרו של רשב"י (סוכה מה: ועיי"ש) 'יכול אני לפטור את העולם כולו מן הדין', ואמרו

בר יוחאי נמשחת אשריך - רשב"י מבטל גזירות, בפרט ביום זה

יום ל"ג בעומר' - יום קדוש ונורא הוא, המאיר באור מופלא רום מעלה^א, והוא 'יומו של רשב"י' כמו שהוא עצמו אמר באידרא (אידר"ו האוינו רצא): כשגילה סודות התורה ביום פטירתו ועצר את החמה שלא תשקע^ב עד שיגמור לגלות את כל הסודות שרצה לגלות אז. ובלשון הזוהר הק' 'והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתא כשאר יומא (ולא יתרחק היום מאתנו), דהא כל

א. ידוע על הרה"ק מקאליסק זי"ע שבעת טבילתו במקוה ביום ל"ג בעומר אמר בלהט אש קודש הריני מקבל עלי קדושת היום (הילולא דרשב"י סה).

ב. והוא אחד מהטעמים שנתן הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ל"ג בעומר ו) למנהג שנהגו להרבות ביום זה בהדלקת נרות, ובהדלקות גדולות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, לזכר שביום זה נתרבה אור היום באיחור שקיעת החמה. ולהראות כי כל האורות בטלים לאור הגדול, האור הגנוז שגילה אז רשב"י בסודות התורה.

ג. על הרה"ק רבי משה מראזוואדאו זי"ע (בנו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ונכדו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע) מספרים ששמו נודע כמחולל אותות ומופתים הרבה למעלה מדרך הטבע. והורה לכל הזקוקים לישועה, אם בבריות גופא, אם בפרנסה, בזרע של קיימא או בכל עניין שהוא, שיבואו אליו ביום ל"ג בעומר, באמרו 'לבי ובשרי ירננו אל קל חי' (תהלים פד א) - לבי ר"ת 'ל"ב יום', כלומר, אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של ובשרי ר"ת 'רשב"י', ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים - ירננו אל קל חי, כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

הוא היה אומר, אין בכל השנה כולה זמן טוב יותר מאשר ל"ג בעומר. ובהתקרב צללי ערב לנטות היה אומר, לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניים שלא תשקע, ולא יפרד מאתנו יום ל"ג בעומר לעולמים (החכמה מאין עמ' קלא). על כוח מיוחד זה מסופר, שפעם הגיע הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע לשהות בצל קורתו של מחותנו - הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע בימים שלפני ל"ג בעומר. והיה זה בשנים שכבר היה הרה"ק מדזיקוב חלוש מאד, אך לכבודו של האורח הגדול יצא מגדרו ואירח אותו בכל הכבוד הראוי, בתוך הדברים בישר ה'דברי חיים' למחותנו כי הוא עתיד להישאר בעירו כמה ימים, אמר לו הרה"ק מדזיקוב כי אמנם חלוש הוא מאד וכבר פסק מלערוך את שולחנו בקרב קהל החסידים, אבל לכבודו דמר אערוך שולחן ביום ל"ג בעומר, אבל זאת אבקש ממכם - מחותן, שתאמרו לי מתי תהיו מוכנים אחר עבודתכם הקד' שתוכלו לבוא לשולחני, אמר לו ה'דברי חיים' כי יהיה מוכן בשעה שתיים בצהריים, בהגיע השעה המדוברת ועדיין אין כל זכר לבואו של ה'דברי חיים', הלך אחד מהחסידים לאכסניא של ה'דברי חיים' להודיעו כי הרבי מדזיקוב ממתין עליו שיבוא לסעודה כפי שהבטיח, משהגיע החסיד לבית האכסניא פנה אל משמשו של ה'דברי חיים' שיכנסו להביא את רבם לסעודת רבו, אמרו לו המשמשים - אנו יראים להיכנס, שכן הרבי כבר סגור ומסוגר כמה וכמה שעות, אם רצונך בכך היכנס אליו... המשמש שהבין את פני הדברים נסוג מפחד ויראה, וחזר אל בית הרה"ק מדזיקוב.

אז החליט הרה"ק רבי משה מראזוואדאו כי הוא ילך אל ה'דברי חיים' - שהרי הוא מצווה ב'כיבוד אב', בלב פועם דפק ר' משה על דלת חדרו של הדב"ח, והדלת נפתחה, ויאמר ר' משה ל'דברי חיים' - אבי הקדוש מצפה לבואכם. כשמוע הדב"ח את דבריו, הכניסו פנימה - והדלת סגר אחריהם, ולא נשמע קולם חוצה, כי אם קול פסיעות המהלכים בחדר הנה והנה. לאחר שעה ארוכה יצאו השניים את פתח הבית, ופניו של ר' משה בערו כלפידי אש, לימים רמז הרה"ק מראזוואדאו ואמר, באותה שעה הסביר לי ה'דברי חיים' את שורש הסוד הגדול של יום ל"ג בעומר (דמשק אליעזר, צח).

ד. אומרים משם הרה"ק רבי מאט"ל סלאנים זי"ע, מנהגו של עולם, כשיש לאדם דין בבית המשפט, יפנה מיד ל'עורך דין' (לועזר), אך לא די לו בשכירת עורך הדין עד שיגולל בפניו 'דברים כהויתן' - מה היה ואיך היה,

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ביום הזה 'נשקטים כל המקטרגים, ומתבטלים כל הדינים' בזכותו דרשב"י.

איתא בזוה"ק (שמות טו.) שכל העולמות העליונים מזדעזעין מרשב"י ועליו נאמר הקרא (עמוס ג ח) 'אריה שאג מי לא ירא'. בוא וראה עובדא נוראה המובאת בזוהר הקדוש (השמטות ח"א ע"פ ואברהם היה יהיה) זמנא חדא יצא רשב"י וראה בעיני קדשו חשכות ואפילה

צדיקים (שפתי צדיק ל"ג בעומר א. שו"ת מהרש"ם הקדמה לח"ב) שבכל שנה בזמא דהילולא שלו הוא עומד וממליץ טוב על בני ישראל לפוטרו מן הדין, ומבטל את כל הגזירות". וכן נשמע הקול ממערת רשב"י בעת שנכנסה מיטתו בלהב אש למקום מנוחתו במירון 'זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין (מקטרגים, וי"מ דינים' השורים בעולם) ברקיע נשקטים ביום הזה בשבילך' (סוף איד"ז זוהר רצו:), ומבואר בספרים שבכל שנה ושנה

ורק כך יהא ביד עורך הדין לסדר טענותיו בפני ה'שופט'. כעין זה נמי אצל רשב"י, שהוא אכן 'עורך דין' גדול ורם ויכול לפטור אותנו מן הדין, אך עלינו מוטל לפרט לפניו את כל בקשותינו, שיפעל עבורנו כל טוב.

כה כתב הגה"צ רבי יהושע דייטש זצ"ל (בית הלחמי פרשת פקודי) שבימי בחרותו בשנת תרפ"ז שהה בחג הסוכות בעיר מונקאטש וביומא דהילולא של הרה"ק ה'דרכי תשובה' זי"ע עלה לציונו יחד עם בנו הרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע. מנהגו של המנחת אלעזר היה לזמר את הפיוט 'בר יוחאי' על ציון אביו (להורות על ענין והתקשרות אביו עם רשב"י, שחיבר ג' כרכים ביאורים על התיקוני הזוה"ק), וכן עשה בשנה זו ג"כ, לאחמ"כ פתח וביאר את הזמר 'בר יוחאי' שבו אנו אומרים 'אשרי העם הם לומדיך', והלשון 'לומדיך' צ"ב, כי מן הראוי היה לומר אשרי לומדי תורתך או חיבורך, ומהו 'לומדיך' שנראה כמו שהם מלמדים לרשב"י איזה לימוד, וביאר המנח"א, שהכוונה למה שהולכים בעת צרה לקברי הצדיקים לבקש מהם שיתפללו לבטל הגזירה, כי פעמים שמסתירים ומעלימים מהצדיקים את הגזירות, שהרי 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה', ומעלימים מהם את הגזירות כדי שלא יבטלו, ולכן באים בני ישראל על קברי הצדיקים לקיים הם לומדיך - שהם מלמדים את הצדיק את הנעשה והנשמע בזה העולם - כי כל לבב דווי וכל ראש לחלי, להודיע לצדיקים השוכנים במרומים אלו גזירות קשות ניתכות על ראש בני ישראל חדשים לבקרים ל"ע... למען ירעישו בשמי השמים שישים דמעותינו בנאדו ויצילונו מכל גזירות קשות ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות (ובזאת החל המנחת אלעזר לפרט בפני אביו באריכות את הצרות העוברות עליו).

ה. כתיב ב'זוהר חדש' (מדרש רות קד.) פ"א היה רבי שמעון מהלך בדרך, משנכנס לעיר 'לוד' באו אליו אנשי העיר וסיפרו ש'דבר' (מגיפה) קשה שולט על העיר. סובב ר' שמעון סביבות העיר וראה אנשים רבים המוטלים ללא רוח חיים, נענה רשב"י ואמר 'כל האי במתא ואנא הכא, גזרנא דליבטיל' (האיך ייתכן, שהמגיפה קיימת ואני כאן, גזרני שתבטל המגיפה). תיכף נשמעה בת קול המכרזת ואומרת למלאכים הממונים על המגיפה צאו ממקום זה, כי רשב"י נמצא כאן, והקב"ה גוזר גזירה והוא מבטל. באותה שעה היה רבי חנינא בלוד, ומשראה מעשה זה בא לפני רבי מאיר וסיפר לו מאי דהוה, נענה רבי מאיר ואמר, מי הוא זה שיכול לעמוד על רוב שבחו של רשב"י, פתח ואמר 'ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושים עליה קטורת' (במדבר יז יא), וכתוב (פסוק יב) 'ויקח אהרן וכו' והנה החל הנגף בעם', וכתוב (פסוק יג) 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', כולי האי אצטריך ליה למשה למטרח, ורשב"י במימריה הקב"ה גוזר והוא מבטל מותנא, היינו שמשה היה צריך לטרוח בפעולות שונות עם הקטורת כדי לבטל המגפה, ואילו רשב"י עשה כן 'בדיבורו'.

ובכל ימות השנה הדברים אמורים, ק"ו ביום שאמר עליו רשב"י 'האי יומא ברשותי קאי'.

והנה, רבים מקשים, מדוע ביום פטירת משה רבינו נוהגין אבלות ויום תענית. ואילו ביום ל"ג בעומר - יום פטירת הרשב"י אנו עושים ליום שמחה וצהלה (בפשטות, כי בפטירת משה רבינו נשתכחו הרבה הלכות, ואילו בל"ג בעומר האיר רשב"י את כל העולם בהתגלות האדרא קדישא, על כן יום חג הוא לנו), יש שביארו על פי מה דאיתא בזוה"ק (שמות טו.) שרשב"י לא גזר מעולם תענית שימלאו משאלותיו, אלא היה גוזר והקב"ה מקיים, ובדיבור פיו היה מבטל את כל הגזירות (משא"כ שאר הצדיקים ואף משה רבינו, הוצרכו להתענות בכדי לבטל גזירות רעות מעל עם ה') לכן ביום ההילולא שלו אין מתענים, כי אותו צדיק לא הוצרך להתענות לעולמים על הגזירות. ואדרבה מתוך שמחתנו בהאי יומא נזכה לפעול ישועה רבה עזרה ופדות. ו. גופא דעובדא הכי הוה, פעם אחת ישב רבי שמעון, והיה בנו רבי אלעזר עומד אצלו ומפרש רזי החכמה, והיו פניהם מאירות כשמש, ודבריהם עולים עד לרקיע, כן ישבו במשך שני ימים שלמים - לא אכלו ולא שתו ולא

בזכותם של עשרה צדיקים להציל את העולם מחורבן כי כה אמר ה' (שם לב) 'לא אשחית בעבור העשרה'. ואם אפילו עשרה צדיקים אין בנמצא, לא ימוטו מוסדי תבל בזכות שני צדיקים - אני ובני, דהכי כתיב (דברים יט טו) 'על פי שנים עדים יקום דבר', ואין דבר אלא עולם, דכתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו'. ואם גם שני צדיקים איננם, ישנו צדיק אחד ואני הוא וכתיב (משלי י כה) 'וצדיק יסוד עולם'. באותה שעה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'זבאה חולקך רבי שמעון, דקודשא בריך הוא גזר לעילא, ואת מבטל לתתא. בוודאי עלך אתמר (תהלים קמה יט) רצון יראיו יעשה' (אשרי חלקך רשב"י שהקב"ה גזר גזירה בשמים ממעל, ואתה בכוחך לבטלה בארץ מתחת, ועליך הכתוב אומר רצון יראיו יעשה).

והנה, קדושת היום של ל"ג בעומר כעין קדושת יום הכיפורים לענין מחילת העוונות וטהרת נפשות ישראל מכל חטא, וכן אמר הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא זי"ע להרה"ק משינאווא זי"ע, דענין יום הכיפורים היה, שאהרן הכהן שהוא בחינת 'הוד' נכנס לקדשי קדשים שאף הוא בחינת 'הוד', והכי נמי בל"ג בעומר מתעורר בחינת 'הוד שבהוד', והיינו הק' ואפשר לפעול בו ישועות כביום הכיפורים (הובא באוהב שלום השלם ח"ב עמו"י ח, מפי הגרש"א ועלמענרייך זצ"ל אבד"ק טשאקאווא). וב'חתם סופר' (דרשות ח"ב רפ), כתב, שמדת 'הוד שבהוד' היא בבחינת 'כתר', ומתעורר ה'עת רצון' שנגלה הקב"ה לישראל בעת מתן תורה בזמן מלא רחמים. ורמו לה,

גדולה היוורת לעולם. אמר רשב"י לרבי אלעזר בנו, בא עמי ונראה מה רוצה הקב"ה לעשות כעת בעולמו. הלכו ומצאו מלאך אחד גדול כהר גדול, ומפיו יוצאים שלושים להבות של אש. שאלו רשב"י, היכן פניך מועדות, ומה בדעתך לעשות עתה בעולם. ענה המלאך - להחריב את כל העולם כולו, כי גזירה יש מלפני הבורא שבכל עת מוכרחים להיות בעולם שלושים צדיקים דכתיב (בראשית יח יח) 'ואברהם היו יהיה' - יהיה בגמטריא ל'. וכעת יש בעולם פחות משלושים צדיקים, ולכן, שלחני הבורא להחריב את העולם כולו. אמר לו רשב"י במטותא מינך, חזור נא אל הקב"ה ואמור לו בר יוחאי שביח בארעא - הרי רשב"י נמצא בזה העולם. פנה המלאך אל הקב"ה ואמר לו 'מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי' - הלא ידוע לפניך מה שאמר לי רשב"י. אמר לו הקב"ה, לך והחרב את העולם כולו ולא תשגח ביה בבר יוחאי (אל תשגיח בדברי בר יוחאי). משחזר המלאך ורשב"י ראהו, אמר לו רשב"י אם לא תסתלק אגזור עליך שלא תוכל שוב לעלות למקומך בשמי גבוהים, כי אשליך אותך למקום נידח בו נשלחו עזא ועזאל (המלאכים שהפיל הקב"ה משמים לארץ, והם קשורים בשלשלאות בהרי חושך, יומא סז: וברש"י, ד"ה עזא). אלא, חזור אל בורא עולם, ואמור לו, אף אם אין בעולם שלושים צדיקים, די לנו בזכותם של עשרים צדיקים לקיום העולם דכתיב (שם לא) 'לא אשחית בעבור העשרים'. ואם אין אפילו עשרים צדיקים בעולם, די

היו יודעים אם הוא יום או לילה. משיצאו, נענה רבי שמעון בתיבות הפסוק (שמות לד כח) 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה'...

משסיפר רבי חייא מעשה זה לרבי, התפלא רבי על כך, ואמר לו אביו רבן שמעון בן גמליאל - בני, הרי רשב"י הוא אריה גם בנו ר"א אריה הוא, ואין רשב"י כשאר אריות, אלא עליו נאמר 'אריה שאג מי לא ירא' - ומה עולמות שלמעלה מזדעזעין ממנו, אנו על אחת כמה וכמה, איש שלא גזר תענית מעולם על מה ששאל וביקש, אלא הוא גוזר והקב"ה גוזר מקיים, הקב"ה גוזר והוא מבטל...

ז. שנה אחת ביום ל"ג בעומר בעת עריכת שולחנו הטהור ביאר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע את מאמרם ז"ל (ביצה ט:): 'הידור מצוה עד שלישי', ושאל הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (עי' ברכות ו), ובמה שייך אצלו הידור מצוה עד שלישי, אלא, כמו שאמרו ז"ל (סוכה נב:): 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלי הקב"ה עוזרו אינו יכול לו', ובמצוה זו מהדר הקב"ה 'עד שלישי', שאחר שנלחם האדם עם יצרו ועשה שני שלישי, עושה הקב"ה עבורו את השלישי הנותר.

והנה ימי הספירה - ימי הטהרה, מ"ט יום הם, נמצא שביום ל"ג בעומר כבר עברו שני שלישי מימי הספירה, ועד יום זה עמלים בני ישראל לטהר נפשם מכל סיג ופגם. אך מיום זה ואילך מהדר הקב"ה ומטהר את בני ישראל מכל טומאותם, ואומר 'וזקתי עליכם מים טהורים', והיינו שביום זה מכפר הקב"ה לבני ישראל על כל עוונותיהם (הובא ב'דובר שלום' להרב אברהם חיים שמחה בונם מיכלזאהן זצ"ל).

באר הפרשה - ל"ג בעומר

בכלל, הן בפרט - בהאי יומא, בתוקף קדושת יום ל"ג בעומר כי קדוש היום לאדונינו. וימלא רצונו של רשב"י - שנשמח כולנו בשמחה רבה ויתירה, ועי"ז יושפע שפע רב".^א

עולו ואיתכנשו - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל עת

מסופר בזה"ק (האוינו אידר"ז רצוי) כל סדר לווייתו של רשב"י (כוחו דרשב"י מערכת ד' ועי"ש), דבשעה שליוו בית ישראל את מיטתו דרשב"י, עברו ליד הכפר 'ציפרי' הסמוכה למירון. ובני 'ציפרי' לא הניחו לנושאי המיטה לעבור ממקומם, מאחר ורצו שרשב"י יהיה קבור אצלם.

ו"ל. ולפע"ד, כי הוא יום ל"ג - למ"ד גימ"ל במלואו גמטריא 'זקן' שהוא רצון העליון בחינת יוה"ב בידוע.

רשב"י לכל, אפילו לפחותים - אין איש שאין לו שייכות וחיזוק מרשב"י

איתא ב'בית אהרן' (קו: קו).^ב מי שיש לו אמונה ברשב"י יש לו חיזוק ברשב"י, בשם שהשית הוא ה' לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל, אפילו לפחותים. והיינו שלכל אחד מבני ישראל - באיזה מקום ומצב שהוא נמצא יש לו חיזוק גדול מכוחו ואורו של רשב"י. ובפרט אם יקיים את תחילת דברי ה'בית אהרן' - מי שיש לו אמונה ברשב"י, ויאמין בכוחו דרשב"י, הן

באותו ה'טיש' ישבו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע והרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע, הרה"ק השר שלום התלהב באלו הדיבורים משך כג' רבע השעה (וכך כותב ה'דובר שלום' - הרה"צ מצאנז ישב בכל משך העת נשען על השולחן ושתו ידיו על מצחו. והרה"צ מקאמינקא זלגו עיניו דמעות כשטף מים רבים).

בספר 'הילולא דרשב"י' מביא (הערה מא) שפעם דיבר הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע מענין גדלות ל"ג בעומר, נענה בנו הרה"ק רבי זונדל זי"ע ואמר, שהוא כמו יוהכ"פ. נענה ה'שר שלום' בלבת אש וקודש ואמר, אכן יפה כיוונת. בדרך צחות אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שבל"ג בעומר כלולים כל השלש רגלים, כי שחיתת הכבשים (שהיה נהוג בין הרבה מבני עדות המזרח) סמוך למערה הוא כנגד חג הפסח, ההרים שמסביב הציון רומזים לחג השבועות שהרי שניתנה תורה בהר סיני בחג השבועות, והאזהלים שמקימים הבאים לשהות במירון הוא כנגד חג הסוכות דבעינן דירת עראי. והוסיף חכם אחד עוד, עפ"י המעשה הידוע שהרה"ק מרוז'ין שאל פעם את אחד מחסידיו מבני ארץ ישראל, היאך נראית ההילולא ביום ל"ג בעומר במירון, תיאר החסיד בפני רבו שבפנים המערה - יוהכ"פ, ומחוץ למערה - שמחת תורה, ומאד הפליא הרוז'ינער את דבריו, ולפי זה יש עוד שני מועדים ביום הזה.

ח. במכתב תמיכה לרגל יסוד הישיבה ומושב זקנים במירון (המוכרת כיום כה'ישיבה' שבהר ממעל לבנין של ציון הקודש) כתב הרה"ק ה'ינוקא' מפרנקפורט זי"ע. וז"ל, ב"ה סטאלין, הנה מה טוב ומה נעים אשר יסדו חברים יראי ה' אגודת אחים לקבוע עתים לתורה ולעבודה במקום קודש הקדשים על ציון התנא האלוקי הרשב"י ור"א בנו זיע"א, וידוע מאמר א"ז ה"צ האלקי זצוקללה"ה על מאמר הכתוב (איוב יט כו) 'מבשר"י אחזה אלו-ה' (מבשר"י ר"ת רשב"י), וגם מאמרו הקדוש אשר רשב"י הוא לכל אפי' לפחותים (ובפרט במקום מנוחת כבודו), שכל מי שיש לו אמונה בו יש לו אחיזה בו, בודאי יתעוררו ויאירו הלבבות ההוגים שם בתורה. ואמרתי לפעלא טבא יישר כחם ונתתי דמי קדימה, ואי"ה אהי' בתומכים בסך עשרים ר"כ מדי שנה בשנה, וממני יראו וכן יעשו כל אנ"ש איש איש כמתנת ידו וזכותם יגן עלינו ועכ"י. כעתירת הדו"ש ברב טוב לבני ישראל. וחתם ישראל בהרב מו"ה אשר זצלה"ה מסטאלין. ט. יש ממליצים עפ"י הביאור הידוע בפסוק (תהילים קמה ט) 'טוב ה' לכל' - שלכל הצרות (והבעיות) טוב לפנות אל ה', אמור מעתה לבאר בדברי ה'בית אהרן', רשב"י לכל - לכל סוגי ומיני צרות ומעוקות, טוב לבוא ולהתפלל על קברו (או) להתפלל בזכותו ויושיענו ה' באותות ובמופתים.

י. יש שהסמיכו לכך את דברי הרמב"ם בפ"י המשניות (פרה ג ג) שאין כל נפקא מינה וחילוק בין האיש אשר מעולם לא נטמא ובין מי שנטמא ואחר כך טבל והזה, ולא עוד אלא שזה אשר הוזה עליו מעלה יתירה יש בו שהכתוב דן עליו ואמר שהוא טהור. אף לדידן נאמר, לכל ישראל האיר - רשב"י לכל, בין לפחותים בין לשאינם פחותים, אלא שמעלה יתירה יש לפחותים - שה'בית אהרן' העיד עליו שיש לו שייכות לרשב"י.

וכבר אמרו אדם ובהמה תושיע ה' בגמטריא רשב"י (מגדיל ישועות מלכו מבארניב נה), ללמד שאפילו מי שהוא בבחי' 'בהמה' גם כן רשב"י מושיעו מכל צרה.

יא. כתב ב'סידור בית רחל' להגה"ק רבי נפתלי כ"ץ זי"ע, שיש בשירת הזמר 'בר יוחאי' סגולה נפלא להארת הנשמה (ומבאר שם עפ"י דרכו) ומבואר שם דהיינו גם למי שאינו מבין ומשיג בסודות הזמר.

הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני הארון ה' ביום שמחתו².

כתב ה'של"ה' הק' באגרותיו 'על מקום איש להבת שלהבת, ציונו הטהור של רשב"י לומדים הווהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה ניסים יארעו שם³, כי צריכים ללמוד הווהר באימה וביראה ובדבקות גדולה, ואח"כ לשמוח הלב שמחה רוחניות ולא שום אבלות ועצבות, כי באלה חפץ רשב"י, והוא בדוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדבות ומתפללים תפלות'

עמדו בני ציפרי ומקלות בידיהם מחד גיסא, ובני מירון עמדו וצווחו מאידך גיסא שהם רוצים את רשב"י אצלם, אדהכי והכי התרוממה המיטה באוויר ואש לחכה סביבותיה, והלכה המיטה בעצמה למקום מנוחתה באת"ק מירון, באותה שעה יצתה בת קול ואמרה 'עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון' (בואו, האספו לשמוח בשמחת הרשב"י).

על מעשה זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות ז"ע (הילולא דרשב"י) שללא כל ספק - בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ברירא לן שעד עצם היום

יב. סיפר לי אחד מ'בעלי המעשה' שזכה לקחת לאת"ק מירון את הגה"ח ר' שמחה מונד זצ"ל מחסידי קמאי. והנה, כל ימיו היה ר' שמחה נוסע למירון בל"ג בעומר, ואף כשעלה גילו למעלה מבן תשעים שנה לא ויתר על כך, ואכן, כמה אברכים התנדבו להתלוות אליו לעזרו ולתמכו בכל הדרך הארוכה, משנשאל רבי שמחה, הרי כל כך קשה עליו ועל מלוויו הדרך והעליה להר ברגל, מדוע לא יסע מע"כ מירונה ביום אחר כשאין טורח הדרך רבה כ"כ. ענה להם רבי שמחה, הבדל וחילוק גדול בין העליה לציון הקדוש בכל השנה ליום ל"ג בעומר, והרי מדרך העולם, כשבא מאן דהו לביתו של הגביר' להתרימו לצרכי צדקה, יתיישב בעה"ב ויבדוק את ה'המלצות' שבידו וכו' וכו', ורק לאחמ"כ יחליט אם בקשה זו הגונה היא ועליו להעניק לו נתינה הגונה. כל זה בביתו של הגביר, אבל, בעמדו בסעודת נישואי בנו יפזר מממונו בהרחבה לכל הפושט יד, ולא יעיין בטיבם של המבקשים, שהרי עתה 'עת שמחה' היא לו.

כיו"ב נמי אצל רשב"י - יום ל"ג בעומר הוא זמן 'הילולא' שלו, והריהו עומד ומשפיע על כל המשתתפים שפע ברכות וכל טוב, מבלי לבדוק בציציותיהם. האם נכונה בקשתם וכדומה, אלא הוא מעניק ומשפיע השפעות טובות בלי גבול, מעתה תבינו מדוע הנני מטריח את עצמי ליסע דייקא בל"ג בעומר.

שאלו פעם את אחד מבני ירושלים מתי הוא נוסע לחוג את ל"ג בעומר במירון, ענה היהודי, מלפני ה'קבלת פנים' עד אחר ה'מצוה טאנץ', כשמחת הנישואין של קרובי.

ג. מכאן תצא הקריאה לכל אחד מאחינו בני ישראל המסובלים בסבלם - איש איש בנגעו ומכאובו, ברוח ובגשם, אף אם נראה לו כי מרוב צרותיו ותלאותיו הקרקע נשמטת מתחת רגליו וכבר כשל כח הסבל, ישמע למה שהביאו בספרי קורות הימים (מסע מירון עמוד קיא, ועוד) מעשה נורא בשם רבי יוסף סופר שנתיישב בצפת בשנת תקכ"ב, וז"ל. וכשיצא הרעש (רעידת אדמה שהייתה בצפת ומירון) על הארץ בחדש חשון תקכ"ב, באו כל הישמעאלים והערלים שבאותו מקום אל הבנין של רשב"י ז"ל, והדלת הייתה סגורה (שכן לפי התיאור הזמנים ההם היה בנין הציון סגור יום ולילה כי מעט יהודים דרים במירון ורוב היושבים בעיר ישמעאלים וערלים, והמפתחות היו אצל שמש הדר בצפת שהיה בא ופותח לאחר ש'נותנים לו מה שמגיע לו' עבור זה), וצעקו כולם - 'רבי שמעון, רבי שמעון, מאחר שאתה אדם גדול בעולם וחשוב, וגם שמענו מפי אבותינו מחשיבותך, וגם בעינינו אתה חשוב - פתח פתחך', ומיד נפתחה הדלת מאליה, והלכו כולם לפנים, וגם בני ביתם ונשיהם ניצלו, ולא היה להם היזק כלל. ועכשיו הוא (רשב"י) חשוב בעיניהם מאד ביותר.

כשהיה רעש שני (ב' כסלו) ברחו כולם, יהודים וערלים וישמעאלים לבנין של רשב"י ז"ל ככפעם הראשונה, וכשבאו קרוב לשם ראו כולם שהבנין כולו הגביה והתנשא למעלה, וקפץ באוויר כמו אדם - מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, והכיפה שמלמעלה של הבנין התחלקה לשני חלקים, לחצאין, והיו פתוחים לשנים, כיוון שראו זאת נפלה חרדה גדולה עליהם ונתחלחלו מאד, ופתחו כולם וצעקו 'רבי שמעון, רבי שמעון, אם הבנין שלך כך הוא, מה יהא סופנו...' וזה היה יותר מחצי שעה, ואחר כך שקטה הארץ, שקט הרעש, ועמד הבנין על מקומו. הכיפה של מעלה שנחלקה לשני חלקים נתחברה יחדיו כבראשונה ולא היה היזק כלל. והאנשים שבאו לשם ראו הנס הגדול בזה הבנין, בחוץ ובפנים, (ובדקו) אם יש איזה סימן או איזה חריץ בבנין ולא נמצא כלל שום סימן או סדק בחומה שהיתה כבראשונה, עכ"ל. נמצינו למדים שבמקום הלז - מקום מנוחת התנא האלוקי רשב"י אין כלל שעבוד ל'דרכי

באר הפרשה - ל"ג בעומר

גדולות... שהרבה עקרות נפקדו וחולים נתרפאו" בנדר
ונרבה שהתנדרבו למקום ההוא טו.

(נרפס בקובץ 'שומר ציון הנאמן' שנת תר"ג, גליון קמ"א, שו"ל ע"י
ה'ערוך לנר' באלטונה. והועתק מהעתקת כת"י השל"ה אגרות מסעו
בשנת שפ"ח).

זמי לנו גדול כהאריז"ל זי"ע שבעצמו עלה לאתרא
קדישא - ציון המצוינת במירון, כמו"ש מוהר"ח
וויטאל זי"ע ב'שער הכוונות' (שער ו' ענין ל"ג בעומר), ענין
מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר

זבן כתב 'רבינו עובדיה מברטנורא' זי"ע במכתבו לאחיו
(הובא בספרו 'דרכי ציון' תחילת אגרת השנית, עיי"ש) ב"ח
אייר יום מיתתו באים מכל הסביבות ומדליקין אבוקות

הטבע', ואם כל מציאות הבנין שעל הציון למעלה מטבע העולם הוא, כ"ש לכל הבאים להתפלל בו, שבוודאי תפרוץ
ישועתם מחוץ לגדרי הטבע, ויושעו בכל מיני ישועות וברכות עד בלי די - כי כמה ניסים יארעו שם.

יד. צא ולמד כמה ישועות אפשר לפעול על קברם של צדיקים, כמו שאמרו בסוטה (יד.) כפי שהוסיף בהגהות
הב"ח (אות א) 'מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שעתיד ביהמ"ק
ליחרב ולהגלות את ישראל מארצם, שמא יבואו לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בכייה ויתחננו למשה,
ויאמרו לו, משה רבינו, עמוד בתפילה בעדנו, ועומד משה ומבטל את הגזירה, מפני שחביבים צדיקים במיתתם יותר
מבחייהם'. מכאן נראה גודל כוחה של התפילה על קברו של הצדיק שאינה שבה ריקם, שהרי חשש הקב"ה מכך
ולכן הוצרך להסתיר את מקום קבורת משה רבינו... ראה עד היכן הדברים מגיעים.

הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע היה אומר ש'מרון' (ללא י') הוא ר"ת מלך רופא נאמן ורחמן (לוח היום יום, הגאון משאמלויא,
אגרות לחם שלמה אגרת צג).

כהקדמה לכל הסיפורים המובאים כאן, עלינו לומר כי מעשיות כאלו מתרחשים מידי יום ביומן בזכות התנא רשב"י,
ודבר יום ביומו שומעים 'אותות ומופתים' שפועלים אחינו בני ישראל בציון הקודש בדברים שהם למעלה מדרך
הטבע ממש, יכלה הנייר והם לא יכלו, ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזיל. ולא באנו אלא להביא טיפה מטיפה שבים
הגדול כפי ששמענו לעורר הלבבות.

בליל שב"ק לך לך (תשע"ז) סיפר לי אברך חשוב ממשפחת 'תלמידי חכמים', על אביו הרב ש. שבחודש אדר
העבר (תשע"ו) גילו הרופאים שה'מחלה' מקננת בקרבו, והוחלט לנתח אותו בנסיון להציל את חייו, כל בני המשפחה
נסעו למירון (רק אברכים) ולמדו כל הדרך, ובהגיעם לציון הקודש אמרו יחדיו כל ספר תהלים בדמעות, ואכן, לאחמ"כ
כשעשו צילום לפני הניתוח מצאוהו נקי לחלוטין.

סיפר לי אחד מידידי הקרוב בלבו לאת"ק מירון, ומרבה לפקוד את המקום, שאחד מעשרות המופתים אשר
עיניו ראו ולא זר, בנכדו הקטן שהוריו הביאוהו מארה"ב לפני ג' שנים לקיים מנהג ה'חאלאקע', קטן זה היסב
להוריו הרבה עגמ"נ ו'דאגה', מכיוון שלא התפתח כראוי, לא דיבר ולא הלך, וגם לא שלט על עשיית צרכיו, וראה
זה פלא, על המטוס בדרכו חזרה ממירון לארה"ב אירעו שני ניסים כאחד... הקטן פתח את פיו וביקש מאמו
שתכניסנו לבית הכסא דשם. ויהי לפלא.

ונביא כאן מעשה נפלא שנשלח ב'מכתב' בשנת תשע"ז. וכה כתוב שם, מעשה שהייתי עד לכך אות ומופת
שאירע בזכותא דרשב"י בל"ג בעומר, לפני יותר מחמישים שנה, בשכונת הורנשטיין בירושלים, בעת הדלקת המדורה
ע"י חסידות באיאן.

שנה לפני אותו ל"ג בעומר נפצע אחי אנושות בתאונת דרכים בנסיעתו מצרפת לשווייץ, כשהרכב בה נסע וישב
ע"י הנהג, התדרדר במורד הר גבוה עד לתהום. בחסדי שמים הזעיקו עוברי הדרכים את אנשי ה'הצלה' שהוכרחו
לחתוך את דפנות הרכב ע"מ לחלץ ממנו את הנוסעים שהיה גופם דחוק בתוך הרכב. הללו הובילוהו לבית החולים,
שם היה נתון לחסדי גויים 'נוצרים' שונאי ישראל (אין כאן המקום להאריך ב'נסיונות' שעברו עליו כאיש יהודי חרדי בודד ויחיד במצב
נורא...) בחסדי ורחמי שמים נחלץ האח לאיטו ממצב סכנה עד שהיה 'מציאות' ואפשרות להעבירו לשווייץ - קרוב
לבני משפחתו וצאצאיו.

עברה שנה, ולקראת פסח זכה לעלות לארץ הקודש עם ב"ב ומשפחתו לחוג את חג המצות בא"י, ונשאר שם
לזמן ארוך. השמחה בין בני המשפחה גאתה וגדלה - לראותו חי וקיים ומדדה על רגליו בעזרת קביים (אחרי שרופאים
מומחים גדולים מאד החליטו בחדשים הראשונים אחר התאונה, שכדי שהוא ישאר בין החיים חייבים לכרות את שני רגליו ל"ע).

באר הפרשה - ל"ג בעומר

בליל ל"ג בעומר הביאו את אחי להדלקה הנ"ל, והנה, אחר שזקני החסידים יצקו שמן והעלו את להב האש, מתוך שירה ושמירה ריקודים - לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... והנה, אחי העומד לידי כשהוא נשען על הקביים, ואף אני תומך בו, ולפתע... הוא אומר לי בלשון נחרצת, הנה אנוכי הולך זורק את הקביים לתוך המדורה... אף אני עניתי לעומתו בקול נחרץ ותיקיף - שלא כדרכי - ח"ו, אל תעשה כן. אבל, בטרם סיפק בידו להשיב לי, אזר אחי אומץ, התקרב בכוחות עצמו ללהבות האש, כשאני ממחר אחריו - מתוך אחריות, ועד שקרבתי אליו נשתתקו כלי הזמר בראותם איך שהוא באמונתו התמימה זורק אחד מהקביים אל האש... ובתוך כדי דיבור זורק גם את השני בכח לא לו ללשונו האש אשר אכלום בין כמה רגעים, ונאבדו שני הקביים מן העולם. ומיד החל בכוחות אדירים להשתמש ברגליו ולהלך בהם - אף שלפי דעת הרופאים הם היו רפויים מבלי שיהא יכולת לרפאותם, ועד היום הינו מהלך כאחד האדם...

והאמת נאמר, אף שאם היה נמלך מתחילה לא היו מורים לו לעשות כן, אבל זאת למדנו על תוקף וחוזק האמונה בכוחו דרשב"י שמעמיד את האדם על רגליו. אגב, אותו יהודי הבטיח ליושב במרומים, שכשיתרפאו רגליו ירקוד בהם לשמח חתנים בחתונתם - ועד היום ההבטחה מתקיימת ברגשות הודיה.

שמעתי מבעלי המעשה, בשנת ה'תשע"ה אירע דבר בבית אחד מאנ"ש מק"ק 'תולדות אהרן' בעיה"ק ירושלים תובב"א, שעקרת הבית החלה (בשלהי החורף) להרגיש לחץ נורא בעיניה וראייתה נחלשה מיום ליום, בצר לה פנתה לרופאים מומחים, והללו לא מצאו את מקור מחלתה, בלית ברירה קבעו לערוך לה בדיקת סי טי (.) ונקבע זמנה ביום ל"ג בעומר בבקרו של יום, באותו היום מיהרה לבית הרופא ומיד אחר עריכת הצילומים הספיקה להצטרף לקבוצת חסידי תו"א הנוסעים מירונה - כי התשובות והתוצאות של בדיקת הסי טי לא יגיעו רק לאחר עשרים וארבע שעות מעת לעת, בהגיעה למירון כמעט שלא הצליחה לראות בעיניה את ההדלקה של הרבי אלא בכתה ללא הרף בתחינה אל ה' שיאיר עיניה וירפא אותה בתכלית הבריאות, אחר ההדלקה נכנסה ל'מערה' מקום הציון של התנ"א רשב"י ובמשך דקות ספורות התפללה על מצבה הקשה... ויהי ממחרת, ותשכם האשה בבוקר והנה היא רואה כאחד האדם... גם כל הלחץ זה הדחק חלף כליל מבין עיניה. אלא שחזקה עליה פקודת הרופא שעליה לבוא לשמוע את תוצאות בדיקת הסי טי, ותתייצב האשה לפניו ובטרם פתחה את פיה לומר לו כי הכל חלף ועבר החל הרופא לומר לה כי נתגלה בצילומים שיש 'בצקת' (נפיחות) נוראה בעיניה, וחייבים בדחיפות לנתח בעיניה כי בלא זה מסוכנת היא לאבד את מאור עיניה לפתע בעודה מהלכת ברחוב העיר... אמרה לו האשה, היום בבוקר למחרת נסיעתי למירון פקח ה' את עיני, גם כל הלחץ פרח לו... ומה לעיני ולנתיחה... הרופא שלא הבין את אשר לפניו, אמר לה - מכל מקום עלייך לבוא בכל שבוע להיבדק, כי לפי הבדיקה שנערכה לפני ככ"ד שעות נראית הבצקת כמסוכנת מאד, עשתה האשה כמצוותו, עד שכעבור שבעה שבועות שנבדקה בכל שבוע הודה לה הרופא כי אין כל טעם לטרוח ומעתה משוחררת היא לביתה. זאת ועוד, כי מקץ תשעה ירחים נולד לה בנה הבכור (לאחר כמה שנים מהנישואין) למזל"ט. הבט וראה אלו ניסים ונפלאות אירעו לה מרגע לרגע מחוץ לדרך הטבע, כי באותו היום הראו הבדיקות על בצקת נוראה ומסוכנת - כאן לפני רשב"י, וכאן לאחר רשב"י ששבה להיות כאחד האדם בבריאות השלימה.

עוד מעשה אספר ביודעי ומכירי מתושבי קרית מאור חיים בצפת, שבערב פסח תשע"ו אירעה תאונה נוראה, בה נדרס ילד כבן שלוש, כתוצאה מכך נודעזע מוחו ואיבד את הכרתו והובל לבית החולים, מיד אחד החג שלחוהו רופאי בית החולים למכון שיקום בטענתם שאזלה ידם מעזור לו, והנה, כב' שבועות קודם ל"ג בעומר נסעו הורי הילד מירונה לרשב"י, שם שפכו שיח כי בכוננתם היה לערוך בשנה זו 'חאלאקע' לבנם הקטן, ועדיין הם עומדים ומבקשים שיזכו להביאו הנה כשהוא מהלך על רגליו... לא נאריך, אבל זאת אומר כי ביום ל"ג בעומר בא הילד כשהוא עומד ומהלך על רגליו וערכו בו חאלאקע, ויהי לפלא, כנגד כל 'נבואות' הרופאים ל"ע.

סיפר לי רב חשוב מדרי ארה"ב מעשה שהיה עד לו בשנת ה'תשנ"ג, הלה היה לומד עם חברותא בכל יום כמה שעות באשמורת הבוקר. ויהי היום וערבי פסחים היה, התקשרה אליו זוגתו של החברותא, וביקשתו שיבוא במהירות לביתם - ולא אמרה לו במה דברים אמורים, בהגיעו ראה שהחברותא שוכב במיטתו חלוש וחסר אונים, ופתח לספר לו, שזה עתה חזר מ'הרופא' שגילה אצלו את המחלה ל"ע באופן נורא ביותר, ואף הוסיף הרופא לומר שאין ביד הרופאים לעשות מאומה, אפילו לא בגדר השתדלות, וכל פעולה אך לריק תהיה, ובזה הוא מודיעו שלא נותרו לו יותר משני חדשים לחיות עלי אדמות. החל בעל המעשה לדבר על לבו של החולה דיבורי אמונה וטללי נוחם, לאחמ"כ הוסיף, בכל שנה הנני נוסע לעלות וליראות בל"ג בעומר למירון, בשנה זו הנך מצטרף עמי, ותראה פלאות.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

החולה הביט בו ממיטתו ואמר לו, וכי הבלים תדבר, כי מי יודע אם עוד אזכה להיות בהאי עלמא ביום ל"ג בעומר, הרי לפי דברי הרופאים...

אחר הפסח קנה הלה טיקעט (כרטיס טיסה) לנסיעה לארץ ישראל לקראת ל"ג בעומר, ומבית סוכן הנסיעות התקשר אל החברותא ואמר לו, הנני קונה טיקעט גם עבורך, דהרי ממילא אין לך מה להפסיד (לפי טענת הרופאים). ואכן יצאו הידידים לחוג את יום ל"ג בעומר במירון.

באותה שנה חל ל"ג בעומר במוצאי מנוחה, בליל שבת קודש פנה אל החולה ואמר לו, עתה אין כל כך דוחק ב'מערה', הבה ניכנס יחדיו ונעתיר בתחינה רבה בציון הקדוש. נכנס החולה והתיישב סמוך ונראה לציון הקדוש, ושפך את נפשו בבכי ותחנונים באמירת כל ספר תהלים מרישא עד גמירא; משסיים פנה ואמר, מרגיש אנכי שאבן גדולה נגולה מעל לבי, והנני משאירה כאן בהיכלא דרשב"י. לאחר ל"ג בעומר משחזרו לארה"ב הציעו הרופאים לנסות 'ניתוח' כלשהו - כי ממילא אין מה להפסיד, ומשפתחו את גופו של החולה נדהמו לראות שאכן, את אשר ראו - נכונה ראו, אך אין זה ה'מחלה' אלא ענין אחר לגמרי, שאינו מסוכן כלל וכלל.

'חכמים' הללו לא האמינו למראה עיניהם, על כן נטלו מעט ממה שמצאו, ושלחו אותה לכמה בתי חולים גדולים ברחבי תבל - בכדי שיבדקו האם המחלה עודנה ח"ו, או לאו. בערב חג השבועות התקשר החולה אל החברותא והתחיל לבכות בבכי רב בעודו מדבר עמו, החברותא החל מרטט בידיו ורגליו, בחששו... אך חברו נענה לעומתו, בוכה אנכי כי זה עתה נתחייבתי ב'מזמור לתודה', דכעת חזרו ה'תשובות' שאין בגופי כל זכר למחלה. ואכן האריך היהודי עוד רבות בשנים, כשבכל אותן השנים עלה מידי שנה בשנה למירון להילולא דרשב"י.

וכבר אמרו בצחות שהאבנים הרבים הפזורים בדרך בואכה מירון. הם הם האבנים הגדולות והבצורות שנגולו מעל לבם של יהודים הנתונים בצרה ובשביה באתרא קדישא על ציון התנא הא' רשב"י.

מספר הרה"ח ר' נתנאל אייזנבאך מזקני ירושלים של מעלה מעשה שהיה בשנת תש"ט והוא עד לה, בימים ההם לא היו היהודים יכולים לנסוע מהר הצופים לשכונת מגוריהם בירושלים כי אם בשיירות שמורות ומיוחדות, ואף זה היה רק אחת לב' שבועות, באחד הימים ירה אחד מהישמעאלים ימ"ש ופגע בבחור אחד - אוד מוצל מאש שעלה לארה"ק אחר ה'מלחמה', והוא היה היחידי שנותר בחיים מתוך כל בני משפחתו שעלו על מוקדה הי"ד, ושמו 'גדליה מאיראוויטש', החץ פגע ברגלו של הבחור, אך לא היתה דרך להביאו אל בית החולים 'שערי צדק', כי לא הייתה להם שיירה כראוי. רק כעבור כמעט שבועיים ימים, הוכנס הבחור לבית הרפואה.

הרופאים שבדקוהו קבעו תיכף ומיד שמחמת הזמן הרב שעבר נזדהמה רגלו באופן נורא ומסוכן, ואין ברירה אחרת כי אם לכרות את רגלו, ובכך יצילו לכה"פ את חייו. מעשה זה היה סמוך ונראה לל"ג בעומר, בהתקרב יום ההילולא קדישא אמר הבחור לסובביו, כי ברצונו לעלות 'לרגל' - לציונו הקדוש של רשב"י לכבוד ההילולא קדישא, ושם יפעל את ישועתו, סובביו דחוהו בהלך ודחה, שהרי נסיעה כזאת רחוקה היא מהמציאות, כי בימים ההם היתה הדרך למירון ארוכה וקשה עד מאד, ובפרט שבחור זה לא היה ביכולתו לשבת כי אם לשכב, והיאך ישאווה בשכיבה מירושלים ועד מירון וחוזר חלילה, אך הבחור לא אבה להסכים לכל התירוצים, בלית ברירה שכרו החברים רכב משא גדול (טראק), הבריחו את הבחור מבית החולים, והשכיבוהו ברכב המשא כשרגלו עטופה בהרבה רטיות למיניהם, ושמו את פניהם אל עבר ציון התנא האלוקי. אחרי תלאות הדרך מצאו עצמם באת"ק מירון, בהגיעם שמה הורידו את הבחור הובילוהו עד לפני הציון הקדוש, והבחור החל תיכף להתפלל מקירות לבו, וכה זעק, 'רבי שמעון, אנא, פעל נא לי ישועה ורפואה, כי נותרתי אחד מעיר ואחד ממשפחה, כל קרובי נרצחו בידי זדים מרצחים. ואיככה אבנה בית בישראל אם יכרתו את רגלי, ולא יעמוד שם ושארית מכל משפחתי ובית אבותי'... כה שכב הבחור ובכה נוראות. אחר גמרו הניחו אותו החברים שוכב על אחד החלונות ויצאו לחצר הציון לרקידה של מצווה. אחר זמן באו כמה מחבריו אל החלון אשר הוא שוכב שם - אך הילד איננו... עד שמצאוהו רוקד בחצר, ונשתוממו עד מאד 'כיצד הרגל'... סיפר הבחור שהגיע אליו איזה זקן... וגער בו, מה לך שוכב כאן, קום, קום וצא החצר רקוד עם עם חברך, וכן עשה...

סיפור זה שמעתי מכלי ראשון מתושבי בני ברק, וכה סיפר, שבנו הקטן נפל למשכב בחולי מסוכן רח"ל, הרופאים החלו לטפל בו בטיפולים שונים וקשים, אך למגינת לבם ראו שהמחלה הנוראה מקוננת בגופו באופן קשה ביותר, וכמעט אין הרפואות משפיעות עליו לטובה, הרופאים נתיאשו והודו שאין בידם לרפאותו ולהושיעו. נשבר לב האב עם לבות כל בני המשפחה... כעבור כמה ימים פנו ידידי האב אליו ואמרו - עד עכשיו עשו הרופאים מה שבידם לעשות, מעתה נעשה אנו כיהודים מה שיש בכוחנו לעשות, ונתאספו כמנין מידידי לעלות בצוותא לאת"ק מירון לקרוע שערי שמים בתפילה לרפואתו השלימה של הילד.

טרם נסיעתם פנה אליהם האב ואמר אף אני ברצוני להשתתף במסע הקודש ואף את הילד החלש עד מאד אקח עמי מכוסה בסדינים עבים - שממילא אין מה להפסיד (לגבי סכנת חייו בטלטולי הדרכים) מנסיעה זו. בבואם לפני המלך באת"ק מירון השכיבו את הילד על ספסל אצל הציון, והתחילו לומר פרקי תהלים בציבור מעומק הלב ובהשתפכות הנפש על רפואת הילד החולה והאומלל. באמצע התהלים התפתל הילד מיסוריו ובכה מאין הפוגות, כמובן שלנוכח בכיותיו נקרע לבבם של המתפללים וגברו תפילותיהם יותר ויותר בתחינה ובזעקה לפני הקב"ה בזכות התנא הא' רשב"י, וכך הוסיפו להתפלל עד שגמרו פעמיים את ספר התהלים מרישא ועד גמירא.

וראה זה פלא - פלאי פלאים, לפתע ביקש הילד 'הביאו לי מים לשתות כי צמאתי', ויהי לפלא כי מזה זמן רב לא אכל הילד ולא שתה דרך הפה כי אם ע"י תחלופי מזון בוורידיו, ואכן, מיד נתנו לו לשתות והתחיל להתחזק קימעא, משחזרו הביתה הציע האב לבדוק שוב את הילד אצל הרופא, הרופא התפלא מאד מן השינויים הטובה שהתרחשו בגופו ולא הבין איך יתכן כדבר הזה, ומיד המליץ לעשות עוד סידרת טיפולים לרפא את החולי, ולאחר זמן מה יצא החולה מכלל סכנה עד שהתהלך בחוץ על משענתו, ובסוף נתרפא כליל.

שמעו נא סיפור נורא ששמעתי מבעל המעשה (מדרי ארה"ב), בשנת תשנ"ז חלתה נוות ביתו במחלה קשה ב'כבד', וסבלה ייסורים קשים ומרים במשך כחמש עשרה שנים, עד שהחליטו הרופאים כי חייבים להשתיל בתוכה 'כבד' אחר (היינו שלוקחים כבד מגוי מיד אחר מיתתו, ושותלים אותו בגוף החולה), אלא שבאותו הזמן לא היה תחת ידם 'כבד' שמתאים לה, לסוג ה'דם' שלה וכו' (כידוע שבזה צריך הכל להיות באופן מדויק). ידידו של בעל מעשה מתושבי עיה"ק ירושלים (מחשובי בני חברתנו בירושלים) היה מחזקו בדברי אמונה ובטחון הסועדים את הלב, ואף היה משתטח על קברי צדיקים בכל עת ועונה ומעורר רחמי שמים מרובים עבור משפחת ידידו.

כה עברו עליה שנים קשות עד שבשנת תשע"ב הוחמר מצבה מאד, בערב שבת שקודם ל"ג בעומר שלח הבעל את ידידו לשבות שבתו באת"ק מירון (יש שכינו בחיבה את השבת הזאת בשם 'שבת אויפרוף', כי יום ל"ג בעומר הוא הילולא, מלשון שמחת נישואין, וא"כ שבת שלפניו כשבת עליה לתורה ייחשב) שיקרע שם שערי רחמים לרפואתה השלימה, וכך עשה, במשך כל השב"ק התחנן הלה ללא הרף במערת רשב"י לרחמי שמים.

וישמע ה' לקול תפילתו, ובאותו זמן שהלה שפך תפילות כמים באת"ק מירון אירעה תאונת דרכים (עקסידענ"ט) בניו יארק, ונהרג אז גוי ש'כבדו' היה ראוי ומתאים לחולה הנ"ל, אך דא עקא שהיו שני גויים אחרים ברחבי ניו יארק שאף הם המתינו (לפניה) זמן רב ל'השתלת כבד'. מהנהלת בית החולים ניסו להשיג את הגוי הראשון ברשימה אך ללא הועיל, ומשלא הצליחו להשיגו פנו אל הגוי השני, הלה מיהר לבוא, וכבר הכינו אותו הרופאים לניתוח (כידוע ניתוח זה הוא הקשה מכל הניתוחים ל"ע). אך משקרבה הלה אל החדר המיועד, החל מרתת מאימה וחזר בו, ושב לביתו.

הרופא המפורסם ד"ר בראהן שנכח בבית החולים מיהר להתקשר בעצם יום השבת (מטעמי פיקוח נפש) לאחד הרבנים העוסק בסיוע לאחינו בני ישראל בענייני רפואה - אולי יש אחד מאחינו בני ישראל הזקוק ל'כבד' - כי לא הרי הכבד כשאר האברים שיש למהר בו ככל האפשר להשתיל בגוף החדש. הרב חיפש ומצא ברשימותיו כי כבד זה מתאים לחולנית זו, מיהר הרב להתקשר אל בני המשפחה, והנה על פי דרך הטבע לא היו עונים לו על הטלפון בעצם יום השבת קודש, כי לא היו עונים רק לטלפון שראו כי הוא מ'בית החולים' המיוחד שבמאנהעטען (מנהטן), ולא מבארא פארק - מקום מגורי אותו הרב שליט"א, אך כעת משהתקשר הרב הרים אחד הפעוטות את הטלפון בטעות גמורה ושמעוהו מודיע על הכבד על כן מיהרו לביה"ח ונצלו חייה.

ביום שני שאחרי שבת זו - בטרם נתקדש ל"ג בעומר בעולם שחל ביום חמישי באותה שנה, כבר עמדה החולה כשהיא מהלכת על רגליה בבריאות השלימה. ויהי לנס.

מעשה באיש יהודי מבני ירושלים שבנו נחלה ופנה אל הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע בבכותו את מצב בנו, הורה לו רבי דוד סע נא לאתרא קדישא מירון ותפעל ישועתך על ציון התנ"א רבי שמעון יוחאי, אמר לו היהודי כבר הייתי במירון, אמר לו רבי דוד, נו, סע שוב, וכי מי שכבר ביקר אצל הרופא ועדיין לא נתרפא לא ישוב אל הרופא הלך ושוב עד שיתרפא...

טו. זאת התפילה תועיל רק כשיאמין המתפלל באמונה שלימה בכוחו של הצדיק, כמו שאמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע בפסוק (בראשית ל ב) שאמרה רחל ליעקב אבינו 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי', והשיב יעקב 'התחת אלוקים אני' (שם פסוק ב), וביאר, שכך אמר לה יעקב, לא ראי האמונה בצדיק כמו האמונה בהשי"ת אשר בכוחה לשדד מערכות אף אם אינה שלמות, אולם כח האמונה בצדיק הוא רק כשמאמין באמת ובתמים, מכיוון

ר"ע מלמות ביום זה, וסמך אז חמישה תלמידים שמהם יצאה תורה, וביניהם הרשב"י... מצווה לשמוח (ביום זה) שמחת רשב"י, ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה", וכ"ש אם הוא פעם הראשונה שמגלח ראש בנו ומניח הפאות, שהוא מצווה"ח...

הרשב"י ורבי אלעזר אשר קבורים בעיר מירון בנודע, ואוכלים ושמחים שם, ואני ראיתי למורי ז"ל שהלך שם פעם אחת ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים הראשונים של השבוע ההוא... והה"ר יונתן שאג"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהלך עם בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו 'במנהג הירודע'^{טז}, ועשה שם יום משתה ושמחה.

כתב הגאון רבי שמואל העליר זצוק"ל גאב"ד דעיה"ק צפת"ו בספרו 'כבוד מלכים' (בסוף הספר) ואעיד אני כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים אשר אבותם ראו וסיפרו להם כי הרה"ק ר'

כתב ב'משנת חסידים' (סידור תפילה, יו"ל באמטרדם בשנת תקכ"ה, חודש אייר פ"א ג-ז) לפי שפסקו תלמידי

שאמרת 'ואם אין' הרי זה סימן שיש בקרבך ספיקות בכוחי א"כ אין בכוחי לעזור לך, כי 'התחת אלוקים אני' להושיע גם כשאתן מאמינים בי בשלמות, ורק האמונה השלימה בכח הצדיק פועלת ישועות נפלאות למעלה מדרך הטבע. הוסיף המהר"י ואמר 'התחת אלוקים אנכי' (בניחותא), כי הצדיק הוא בבחי' 'תחת אלוקים', הקב"ה גוזר וצדיק מבטל. טז. טעם נחמד למנהג זה שמעתי מכ"ק אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א ממעשה שהביאו בגמרא (מעילה ז.) 'פעם אחת גזרה המלכות גזירה, שלא ישמרו את השבת, ושלא ימולו את בניהם, הלך רבי ראובן בן איסטרובלי וסיפר קומי (פירש"י גילח השער שעל מצחו, והניח השער של אחריו כעין בלורית שהעכו"ם עושין, כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי), והלך וישב עמהם לבטל בחכמתו את הגזירות, אמר להם (ר' ראובן) מי שיש לו אויב יעני או יעשיר, אמרו לו יעני. אמר להם, אם כן, לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו טוב אמרת, ובטלו הגזירה. חזר ואמר להם מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש, אמר להם אם כן ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו, אמרו לו טוב אמרת ותבטל הגזירה על המילה. אחר זמן הכירה המלכות ש'יהודי' בא ובערמה ביטל את הגזירות, מכיוון שכן החזירו את כל הגזירות לקדמותם, אמרו החכמים, מי ילך ויבטל הגזרות, ילך ר' שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסיים, יצא לקראתו 'בן תמליון' (שד, ששמו כר, ושאלם) רצונכם אבוא עמכם, בכה ר' שמעון ואמר, מה שפחה של בית אבא (הגר המצרית) נזדמן לה מלאך שלש פעמים, ואני לא פעם אחת, יבא הנס מכל מקום, קדים הוא על בברתיה דקיסר (הקדים השד טרם הגיע רשב"י לשם, ונכנס לבתו של הקיסר), בהגיעו לשם אמר רשב"י - 'בן תמליון צא, בן תמליון צא', מכיוון שקרא לו רשב"י יצא השד והלך לו, אמר להם המלך, בקשו ככל אשר תאווה נפשכם, הכניסו אותם לגנזי המלכות כדי שיוכלו לקחת מה שהם חפצים, לאות הכרת הטוב שהצילו את בתו של המלך, מצאו שם את 'איגרת גזירה' זו, נטלוה וקרעוה. ומכאן, שמעלה מיוחדת היה לרשב"י שביטל בכוחו את הגזירה כשהוא לבוש בבגדי היהודים ואף שערותיו עמדו לו כיהודי... זכר לדבר, עושים 'חלאקה' לילדי ישראל במירון, שהרי גזיזת השערות מתוך הזהירות בלא תקיפו פאת' היא היא סימן היכר שבין בני"י לשאינם בני"י, ויש בזה זכר לנס הגדול שנעשה בכוחו של רשב"י בימים ההם.

וכבר אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א (לקט אמרים ח"ב עמוד דש) וז"ל. כי הרי רשב"י הבטיח כי לא תשכח מפי זרעו (שבת קלח:), ולכן בתחילת חינוך הילדים כשמכניסים אותם לתלמוד תורה אז הוא הזמן הנכון להביאם אל רשב"י, כמי שאומרים הלא הבטחתם שלא תשכח התורה מפי זרעו, הנה הבאנו לכם איפוא את זרענו המיועדים להכניס לחדרי תורה, שזכותכם תגן שלא תשכח התורה מפיהם.

יז. ואף התנא רשב"י בכבודו ובעצמו יוצא לקראת העולים על ציונו ושמח בשמחתם, כידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק משינאווע ז"ע (ששמע בעת ביקורו בארה"ק) שפעם אחת רקד האריז"ל ותלמידיו בחצר הציון הק' ביום ל"ג בעומר ורקד עמהם איזה זקן גבוה משכמו ומעלה, ואחר הריקודים גילה האר"י שהזקן היה רשב"י בכבודו ובעצמו (עיי' טעמי המנהגים כל אריכות הדברים שרקד עם האר"י וה'חרדים' יחדיו).

יח. ובכלל, ידועים דברי הזוהר הקדוש (בא לח.) על הפסוק (שמות לד כג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' - מאן פני האדון ה' דא רשב"י, ואף שהדברים עמוקים, מכל מקום חזינן כאן כי ענין העליה לרגל' שכהיום שחרב הבית אין בידינו לקיימו, עדיין שייך לדידן בעליה לציונו של התנא האלוקי רשב"י.

דע שאין ספק, כי יש מקומות בעולם מיוחדים לדבר קדושה אלוקית ביותר, ובפרט המערה שרשב"י נטמן ראוי לזה, ואין ספק שהיה אליהו נגלה להקדוש רשב"י כמה פעמים במערה... עב"ל"י.

הוא ימליץ טוב - סגולת יום קדוש זה לפעול בו גדולות ונצורות

מצינו בתורתן של רבותינו שיום זה מסוגל לפעול בו כל מיני ישועות - 'לכל ישראל האיר', כל חד וחד במצבו הן ברוח הן בגשם². ובפרט בשלש אלה, בני חיי ומזוני. חיי - כמו שמביא הרה"ק ממונקאטש

חיים בן עטר (ה'אור החיים) זי"ע היה פעם בהילולא פעה"ק צפת, ובשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל 'המקדש', ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל הגליו, וכל הדרך היה גועה כבהמה וצועק - היכן אני השפל נבנס למקום להבת שלהבת, קוב"ה וכל פמליא של מעלה הבא, וכל נשמות הצדיקים שמה. ובעת ההילולא היה שמה שמחה גדולה.

כתב המהר"ל (נצח ישראל פכ"ח ד"ה ובפרק חלק), איתא בפרק חלק, רבי יהושע בן לוי פגש באליהו הנביא כשהוא עומד על פתח מערת (קבורת) רשב"י...

ידוע כי רבים נהגו לקיים מימרא זו כפשוטה, ועולים להשתטח על ציון הקודש 'שלש פעמים בשנה', ונהרא נהרא ופשטיה.

וכה כתב ה'חרדים' בהקדמת ספרו, אמר המחבר, בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י, עוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה...

יט. הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד לא אבה לקבל קוויטלעך (פתקאות בבקשת רחמים) בהיותו על ציון התנא רשב"י, והיה אומר כאן אפשר לכל אחד לבקש בעצמו בעדו ובעד ביתו. הוא היה אומר שלאחר ההשתטחות על ציון הקודש במירון - לא יסעו לשום 'מקום קדוש' אחר, כי במירון משאירים את כל חבילת הצרות, ואם יוצא האדם בהרגשה שעדיין נושא הוא את משא צרותיו, הרי זה ידיים מוכיחות שכלל לא היה אצל רבי שמעון. ב' הנהגות הללו נהג גם הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע.

מעשה באחד מבני החבורה בעי"ת בית שמש יצ"ו בקיץ שנת תשע"ה בא בנו בקשרי אירוסין והוקבע זמן החתונה לחודש חשון תשע"ו, משקרב מועד הנישואין ולרש אין כל, הוחלט בלית ברירה שהנ"ל יסע בחודש אלול לארה"ב לזכות אחינו בני ישראל במצוות צדקה שתעמוד להם לזכות בימי הדין של תשע"ו. נפשו של האברך עגמה עליו מאד שיצטרך להתגלגל בצידי דרכים בנסיונות ברוחניות ובגשמיות בחודש נשגב זה במקום לשבת כדרכו ב'אלול' על התורה ועל העבודה, ע"כ החיש פעמיו לציון הרשב"י שם התפלל מעומקא דליבא שלא יצטרך כלל לנדוד בדרכים בחודש אלול...

אחר שפרק מועקת לבו וסיים לומר תהלים נכנס ל'קאווע שטיבל' (חדר קפה) שבחצר הציון הקדוש, והנה נפגש שם עם ידיד נעוריו הדר בארה"ב שזה עידן ועידנים לא ראהו ולא שמע ממנו, אחר ברכת 'שלום עליכם - עליכם שלום' נענה ידידו מאליו ללא כל בקשה ורמיזה מצידו, הנה שמעתי כי הינך עומד להשיא את בנך, הרי לך טשעק (צ"ק) על סך עשרת אלפי דאלער... סכום שסייע והציל את האברך, ואף ניצול מגזירת גלות, ולא הוצרך ליסע לארה"ב (האברך מוסיף שממילא לא היה מרויח יותר מזה בנסיעתו, וכאן הרויח גם את דמי הכרטיס שנמנעה ממנו הוצאה זאת). כ. וגם בענין הזיווגים, ידוע מה שאמר ה'אבני נזר' לחסידיו שיום זה מסוגל למציאת זיווג הגון, כי רבי שמעון 'הציל הלחוצים' - ומי לנו 'לחוצ' כמי שממתין לזיווג...

מעשה שהיה בשנת ה'תשע"ד, משפחה אחת מדרי ארה"ק שבנס הבחור כבר עמד בפרק 'האיש מקדש' זה עידן ועידנים, ועדיין לא היה נראה כי הלה יערוך בזמן הקרוב 'סיום' על 'פרק' זה, והיו עיני ההורים רואות וכלות ואין לאל ידם להושיע, ביום ל"ג בעומר נסעה אם המשפחה לאת"ק מירון לשפוך שיח לפני אדון כל, שיחיש ויושיע כבר אותם ואת בנם גם יחד בזכות התנא האלוקי רשב"י, על אם הדרך דיברה האם עם האב בפל' (סעלפאן), וכה אמרה, כי לאחרונה נזכרה שטרם הולדת בנם זה הבטיחה אצל הרשב"י שכאשר יעזרם הבורא ויוולד להם בן למזל טוב יקראו את שמו בישראל - שמעון (כסגולה הידועה לזש"ק והובאה ב'שבחין דרשב"י עמו' ה), ומשום מה בהגיע עת השמחה נשתכח הדבר מליבם, ונקרא שמו בישראל 'זעליג', ומי יודע אם ענין זה הוא המעכב את הזיווג...

מיד נדברו ההורים עם מורם ורבים - אחד מהרבנים החשובים פה בארה"ק, יעץ להם הרב שבבוא האם לפני המלך בהיכל הקודש במירון תזכיר הבטחה זו, ותאמר שם שהרי הם מוסיפים זה כעת את השם 'שמעון' לבנם,

באר הפרשה - ל"ג בעומר

זי"ע (שער יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות י) כי זעוד, שתיבות 'שמעון בר יוחאי' עולים במכוון כמספר 'שמעון בן יוחאי' בנימטריא 'מחיה מתים' כ"א. (אורה ושמחה להרה"ק מבארניב דף כ, הובא

ומעתה יקרא שמו בישראל 'שמעון זעליג', וכדי שלא לעורר רעש מיותר ב'קריאת שם' (בפרט בבחור במצב כזה), על כן בשבת הבעל"ט יעלה הבחור ב'עליה לתורה' ושם יקראהו הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג בן...', ואף יעשה לאחר מכן 'מי שבירך... הוא יברך את הבחור שמעון זעליג... בעבור...', וזוה יבוא הענין על מקומו בשלום, וכך עשתה האם, כשאך למותר להוסיף כמה דמעות שפכה כמים בציון הקדוש, שיחוס ה' וירחם עליהם.

בשבת שלאחר ל"ג בעומר התפללו הבחור ואביו בביהמ"ד שהם רגילים בו, ובעת קריאת התורה הכריז הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג בן...', מיד אחר התפילה ניגש אחד המתפללים ששמו 'זעליג', ושאל את הגבאי מדוע קראת לבחור 'יעמוד הבחור שמעון זעליג', מעולם ידעתי ששמו 'זעליג' בלבד, אמר לו הגבאי וכי מה איכפת לך, כך אמר לי אביו לקרוא לו, אמר לו האברך - הבט נא וראה כי יש לי בת ב'שידוכים', וזה עידן ועידינים שהנני אומר לעצמי, כזה בחור הייתי רוצה ליקח לחתן לבתי, אלא שעד עתה חשבתי כי שמו כשמי - זעליג, והרי הננו מקפידים על צוואת רבי יהודה החסיד (כג) שלא להשתדך כששם החותן כשם החתן, אבל אם שמו אינו כשמי אלא אף 'שמעון' שמו, אם כן, אין מתאים לי לקחת לחתן יותר מבחור זה... ותוך כמה ימים (לפני שבת הבאה) נגמר הדבר בכי טוב.

כא. ידוע מה שסיפר הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) מה שענינו ראו ולא זר, בל"ג בעומר שנת תרפ"ג, שהגיעה אשה אחת למירון ובנה הקטן עמה - בן שנולד לה לאחר שנים רבות מאד של ציפיה לישועה, והבטיחו היא ובעלה שאם יזכו לבן יביאוהו מירונה לגזוז פאת ראשו בשמחת ה'חאלאקע', ואכן תפילתם נענתה ולתקופת השנה נולד להם בן למזל טוב. כאשר הבטיחו כן קיימו, ומשבא הילד לגיל שלוש הביאתו אמו לתגלחת בציון הרשב"י. (ואילו אביו נשאר בביתו ולא עלה בידו לעלות מירונה). והנה באותה שנה היה ל"ג בעומר ביום שישי בשבת, ורוב העם נשארו לשבות שבתם בצילא דמהימנותא אצל רשב"י, ביום השב"ק בעת שהתפלל הרא"ז מוסף במנין האחרון סמוך לחצות היום - נשמע לפתע קול רעש גדול מאחד החדרים הקטנים הבנויים מעל לציון - כי באותו פרק אחזה מחלת הח"ר הנוראה את הילד הנ"ל, ושבק חיים לכל חי, וכפי שמעיד הגרא"ז מרגליות בכתביו 'אני בעיני ראיתי את הילד מונח על הארץ ירוק ומת'. וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת"ו לעשות 'הסגר' על הציון, כי היתה מחלה זו מסוכנת לדבק אחרים בה, השערים ננעלו אין יוצא ואין בא, ושאגות נוראות החלו להישמע, אבות נשארו מבחוץ ועולליהם בתוך המערה, ונשמע קול צעקה ובכיה בכל המקום ההוא, ועל כולם נשמע קול בכי מאם הילד שמת, שבנה הראשון והיחידי שהביאה אותו על תגלחתו הראשונה אינו ונהפך לתוגה שמחתה. ולא היה איש מהנמצאים שהיה יכול לעשות קידוש - מרוב צער, לפתע קמה אם הילד וחגרה מותניה כאשת חיל, נטלה את בנה המת על ידיה וירדה עמו למטה לביה"כ שעל הציון הקדוש, ובקול מר צווחה, רבי שמעון, רבי שמעון... הנה הבאתי הלום את בני היחידי אשר נתן לי ה' בזכותך, וקיימתי נדרי להביאו אליך על תגלחתו הראשונה, אל נא תשבית את שמחתי ואת שמחת בעלי היושב ומצפה לנו שנחזור מציון קדשך...', ואח"כ קמה ואמרה, צדיק צדיק הנני מניחתו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך שאל תביישיני ואל תחזיר פני ריקם, ותחזירו לפני חי ובריא כמו שהבאתיו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושמך בעולם, וידעו הכל כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ. ולסגולה סגרו הדלת, ורק הילד נשאר שמה. כעבור איזה רגעים... והקול נשמע מבית הכנסת - צעקת הילד לאמו, וה'חכם' שהיה שם פתח הדלת, והנה הילד קם על רגליו וצועק אמי תני לי מים כי צמא אני, ונעשה שם רעש גדול מתחיית הילד המת, וכל הקהל באו לראות את הילד החי, ועמדו כל הקהל ובירכו ברכת 'מחיה המתים'... ואפילו אנשי השלטון הגויים השתאו לראות את הנס הגדול ופתחו את שערי המערה לרווחה לכל הבאים.

באמת אמרו, שאין כל ספק, שאם יעמוד אדם בציון הקדוש, ויזעק ויתפלל - ולא יפסיק, כאותה אם רחמנית שצווחה לרחמים על חיי בנה. יפעל כל משאלות לבו בכל מיני ישועות, אפילו אם יצטרך רבי שמעון לפעול אצל היושב במרומים לשדד עבורו את כל מערכות הטבע, אלא שעליו לבקש כאותה אם המבקשת על חיי בנה היחיד... אף הגרא"ז מרגליות סיפר על עצמו, שסבל פעם כאבים ויסורים בגרונו, והרופאים המליצו לו שיעשה ניתוח על הגרון, אולם הוא חשש מכך מאד, ע"כ נסע למירון וגמר 'תהלים' על הציון הקדוש, באמצע אמירתו תקף אותו שיעול חזק אשר גרם לו להקיא דם ועמו יצאו כל הפסולת שהיו תקועים בגרונו, ושוב לא היה צריך לעשות עוד ניתוח.

זכר טוב. ואם כן אף עניין המזוני יש בהאי יומא רבה. שהרי ביום זה המטיר הקב"ה לחם מן השמים^{כג}.

איתא מהרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע (שער יששכר, אייר, מאמר גל עיני אות ה) על הא דאיתא (מכות יז): 'אמר רבא דילידא אימיה כרבי שמעון תלד, ואי לא לא תלד'. וברש"י (ד"ה דילידא) בל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא כרבי שמעון. ולפי פשוטו אין הדברים מובנים, וכי כל כך ביד כל איש לבקש שבנו יגדל ויתעלה לרום המדרגות כרשב"י.

ומבאר ה'מנחת אלעזר', כי אכן גדול ואדיר כוחו של האי יומא קדישא - יום ל"ג בעומר, עד שבידינו לבקש ולהתפלל על בנים כרשב"י, כי כל תפילה מתקבלת בשמי מרום ביום זה. ואנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דיקא ביולדת. אלא אף על עצמו ועל נפשות בניו ובנותיו יש ביד כל אחד ואחד לפעול - שיגדלו ויהיו כרבי שמעון, כשירבה בתפילה ותחנונים להתעלות בתורה ויראה טהורה, וכל מידה נכונה וטובה, ובזה יזכו הכל לרוות נחת דקדושה מכל יו"ה.

מתאמרא בשם הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע שהקשה על דברי הזוהר הידועים על יום י"ד אייר - פסח שני (בהעלותך, רעיא מהימנא ח"ג קנב): 'כרוזא

בהילולא דרשב"י הערה פז). ולא זו בלבד, אלא כמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (אמרי פנחס השלם אות רלא) שיום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה ומי שצריך לקחת רפואה (תרופות) יתחיל בל"ג בעומר, כי 'בורא רפואות' מכוון כנגד 'הוד' (פרע"ח שער ק"ש פרק א). ואם כן יום ל"ג בעומר שהוא ספירת 'הוד שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא לתכלית הרפואה'.

בני - הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שם אות כב) מביא משמיה דוקינו הרה"ק ה'שם שלמה' זי"ע שהרועה להיפקד בזרעא היא וקיימא יעתיר על כך בברכת 'רפאנו', כי ענין זה נכלל בכלל 'רפואה', וביום זה שהוא בחינת 'הוד' מסוגל לבקש על רפואות, כי 'בורא רפואות' (בברכת יוצר) הוא כנגד מידת ההוד, ו'הוד שבהוד' הוא רפואה בתכלית השלימות, נמצא שאף פקידת עקרות מסוגלות היום הגדול הזה^{כד}.

מזוני - למדנו מדבריו של הרה"ק ה'חת"ם סופר' זי"ע בתשובותיו (י"ד רל"ג), כי הנה אמרו במדרש (מדרש זה אינו לפנינו) שבצאת בני ישראל ממצרים, לקחו עמם חררת מצה, וממנה ניזונו למשך ל' יום, ואז הלכו במדבר שלושת ימים בלא לחם, ויהי ביום השלישי, ביום י"ה אייר - ל"ג בעומר, החל הקב"ה להמטיר לחם מן השמים. ומסיים ה'חתם סופר' זראוי לעשות לזה

כב. איתא במדרש (שהש"ר א) אמר רבי אידי, מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו הבעל והאשה לפני רשב"י, ואמרו לו, רצוננו להתגרש זה מזה. אמר להם רשב"י, חייכם, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה כך אין אתם מתפרשים (נפרדים) אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמן י"ט, ועשו סעודה גדולה, בתוך הסעודה נתנה לו האשה יין ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו, אמר לה, בתי, ראי - כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה, ואמרה להם שאוהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא. בחצי הלילה נייעור האיש משינתו כשפג היין, אמר לה, בתי היכן אני נתון, אמרה ליה בבית אבא, אמר לה מה לי בבית אביך, אמרה לו - ולא כך אמרת לי בערב 'כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך', אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רשב"י, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקב"ה פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות, והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם מכיוון שאמר לבו"ד כמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה עאכ"ו.

כג. איתא מהרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל י"ד שבת ב') שיום פטירת הצדיק נקרא 'הילולא', כי אותו היום הוא לצדיק כ'בי הילולא' שהוא בלשון ארמי יום 'חתונתו', וכמו שבחתונה קורין את הכתובה לפני החתן להודיעו ולהזכירו את התחייבויותיו כלפי הכלה, כמו כן ביומא דהילולא של הצדיק מזכירים את התחייבותו כלפי האנשים שחסו בצילו. עכ"ל.

עפ"י יש לומר, שבהילולא דרשב"י הרי הוא כחתן היוצא מחופתו, ו'שטר כתובה' בידו לכל המשתתפים בשמחתו הן בקירוב מקום הן בקירוב הלב, ובכתובתו כתוב 'אנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי ליכי' (אזון ואפרנס), והרי הוא כמחייב עצמו להשפיע לנו בני חיי ומזוני וכל הצטרכויותינו בהרחבה מרובה.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

הוא יום שבו פעל כל איש מישראל פעולתו לטוב בבל מאי דבעי^ד.

זהו יום עצמו גורם, ואף מי שאינו זוכה לעלות וליראות באתרא קדישא מירון, מכל מקום יש בידו לפעול מכל מקום שנמצא, כי גדול וקדוש היום לאדונו לקבל תפילתו ולשמוע שזועתו בזכותא דרשב"י, וכמו שאמר רשב"י ב'אידרא' שיום זה ברשותו הוא - דהא כל יומא ברשותי קיימא (פר' האוניו רצ"א: הובא לעיל), ובכל מקום שבעולם שרויים בני ישראל ביומו של רשב"י, וכמו שהוא עצמו אמר יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין^{יה} -

כריו כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי (כל מי שרוצה לבוא וליראות את פני האדון ה', יכול לבוא באלו הימים לראותו בטרם ינעלו את השערים), אימתי כרוו אכריו, בארבעה עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעי (כרוו זה יוצא ביום י"ד אייר, ומאז ועד ז' ימים עדיין פתוחים השערים, ולאחר מכן ינעלו אלו השערים), ע"כ'. ולכאורה קצת צריך ביאור מדוע אין משאירים את השערים פתוחים לרווחה לפליטת עמו בית ישראל. אלא, שלאחר ל"ג בעומר (החל בשבוע של הוד) אין כל צורך להשאיר את השערים פתוחים - כי כבר נכנסו כל בני ישראל, ואף פעלו כל משאלות לבם לטובה ביום ל"ג בעומר, כי

כד. שמעתי על עשיר אחד הדר בני. שבארה"ב, שנסע פעם לאת"ק מירון. ויהי בעת השתטחותו על הציון הקדוש נכנסו באזניו תפילות היהודי שעמד בסמוך לו, והיה הלה שופך את מר ליבו על החובות האדירים שהוא שקוע בהם עד צווארו, וביקש והתחנן שבזכותא דרשב"י ישלח לו הבורא ישועה גדולה - חמישים אלף דאלער טבין ותקילין, תפילה זו לא מצאה חן בעיני העשיר הלז, באמרו, וכי כך מגשמים את התפילה אצל הרשב"י, בשלמא אם היה מבקש על נחת דקדושה או אפילו על בריאות גוף ונפש, ניחא, אבל כזאת זילותא - לדבר אצל הרשב"י על מעות... (כי אותו עשיר וטוב לו לא הבין ללבו של העני), ובתוך כך הגה בליבו איזה רעיון היאך 'לסדר' ולחנך עני שבור זה, נבר במקום המיוחד ל'קוויטלעך' הוציא את הקוויטל של העני ומצא כתוב בה את מקום מגורי העני, וגמר אומר שבחזרתו לביתו יכתוב לו טשעק (צ"ק) על סך חמישים אלף דאלער, ובמקום החתימה יחתום 'רשב"י', וישלח את הטשעק לביתו של היהודי - שכמובן לא יהיה לו מה לעשות עם טשעק ב'חתימה' כזו, אך הלה 'יתחנך' ויבין כי אין לדבר ענייני חולין כאלו ליד ציונו הקדוש של הרשב"י, ואכן, מיד בחזרו לביתו הוציא הלה את זממו לפועל, ובזה נחה דעתו...

כעבור כמה שבועות ראה העשיר כי יצא מחשבון הבאנק שלו סך של חמישים אלף דאלער טבין ותקילין, פשפש וחקר אחר הוצאותיו והכנסותיו ולא הצליח להבין מהותה של 'הוצאה' זו, מי הוציא מחשבונו סך כזה, בפרט שלכל האנשים אשר הוא עומד עמם בקשרי מסחרו הרי הוא משלם סכומים שאינם 'עגולים' כסכום זה, באין מענה ל'חקירתו', פנה לבדוק את תצלום הטשעק שעל ידו הוציאו סכום זה, והנה רואה הוא כי זהו הטשעק שהוא עצמו שלח אל פלוני ופלוני, ומרוב בהלה ורוגזה שכח וחתם בשיגרא דידו את 'חתימת ידו', או אז ראה העשיר כי תפילת העני שביקש ב'תמימות' בזכותא דרשב"י חמישים אלף דאלער - נענתה בשלימות, ולא עוד אלא שהוא היה השליח ממעל למלא משאלת לבו, ושלח אליו את כל הסכום בפעם אחת לביתו, בלא טלטולי דרכים וכדו'...

סיפר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע מעשה באשה עשירה אחת (שהיה בעת ביקורו של הדב"ש בצעירותו במירון בל"ג בעומר), שבאה לציון הרשב"י לבקש מרשב"י שימליץ טוב עליה כי שלחה אניה בלב ים מלאה בסחורה יקרה, וביקשה שיעבור הכל בשלום ותרוויח במסחרה. בגישתה אל הציון, שמעה קול אשה עניה מבקשת לחם לפי טפיה ומעות לנישואי שתי בנותיה... פנתה אליה העשירה בשאלה לכמה מעות הינך נצרכת, ענתה כך וכך, מיד הוציאה העשירה מכיסה את כל הסכום ונתנה לה ככל צרכה, ובזה הסתובב אל הציון ואמרה, 'רבי שמעון, הנה זאת האשה פעלה כל משאלות לבה, אנא, עזור לי גם כן.... ותפעל בשמים ממעל שיהיה לי שמירה עליונה על נכסי ועל הספינה השטה בים הגדול'.

והיה ה'דברי שמואל' מפליא בדבריו, כי אותה עשירה לא פנתה לאמר, ענני אלוקי בזכות הצדקה הגדולה שעשיתי עתה, אלא באמונתה ביקשה שזכות הרשב"י תעמוד לה, כי לא יוכל רשב"י להחזיר פני שואליו ריקם (מזקנים אתבונן). כה. הגרעק"א מציין ב'גליון הש"ס' (שם) למאמרו של רשב"י (אדר"ג פט"ז), 'רשב"י אמר, מנין שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו שדה זיבורית, באו בני אדם והשכירוהו בעשרת כורין חיטים בשנה, זבלוה, עדרוה, השקוה וכסחוה, ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חיטים בשנה. אמר

אף מי שאינו בנמצא אצלו (סוכה מה:), עוד אמרו הגולה פעלו גדולות ונצורות בהאי יומא, על אף (פסחים נא:) 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך בין בפניו שהיו רחוקים ת"ק פרסאות ממקום אש להבת בין שלא בפניו'. והרבה צדיקים קדושי עליון שבארצות שלהבת^כ.

להם המלך מהו זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבונו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר ר"ש את כל העולם כולו מן הדין.

וראה שם בביאור 'בנין יהושע', שאין נפטר מדין זה אלא מי שבשם 'ישראל' יכונה, היינו דיקא אלו שעשו פעולות רבות - בתורה ובמעשים טובים, אך לא הצליחו לגבור על יצרם, ולכך מדייק רשב"י שאין 'ישראל' רואים פני גיהנום ר"ל מי שמכונה בשם ישראל ומתחכם בעצמו לעשות פעולות רבות לבער היצה"ר מקרבו - אדם כזה לא יראה פני גיהנום לעולם.

וכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (ל"ג בעומר, בתחילת דבריו) רשב"י מזכר גופן של ישראל לעולם. עפ"י תורת הרז, יש לכוון בכל יום מימי הספירה תיבה אחת ממזמור 'למנצח בנגינות מזמור שיר', ויום ל"ג בעומר הוא כנגד תיבת 'אלקים', והוא ר"ת יכול אני לפטור את העולם מן הדין (אם נחשוב אותיות מ' וה' שני פעמים). כי ביום זה כל דינין מתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין.

כו. ולכשתדייק תראה דבר נפלא, שהרבה מהצדיקים שהפליגו בכוחו של רשב"י בל"ג בעומר, וכמו שהובא לעיל, התגוררו בחוץ לארץ, ולא פקדו את הציון ביומא דהילולא, ומכאן שסגולת וקדושת היום בעיצומו של יום הוא, ואף מי שאין בידו לעלות ולראות מכל טעם שהוא יעסוק בתורתו של רשב"י ובאידרא קדישא, ואפילו באמירת תהילים, וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו.

הא למה זה דומה לרופא שעשה מעשה מרקחת לחולי מסויים, והוא שולח תרופה זו בכל קצוות תבל, והדבר פשוט, שאף אם יעמוד הרופא במקום אחד והחולה יטול את הרפואה בסוף העולם יזכה הלה להתרפא, והכי נמי מצודתו של רשב"י פרוסה מסוף העולם ועד סופו, וכל מי שיטול 'תרופותיו' יתרפא ברוחניות ובגשמיות, ו'תרופות' אלו הינם החיזוק בכל ענייני תורה ועבודה ויראת שמים, ועי"ז יזכה להיושע בכל משאלותיו לטובה. ומכל מקום, מעלה גדולה ויתירה יש לאלו הזוכים לעלות למירון ולשהות סמוך ונראה לציון הקדוש, דהא בודאי יעדיף החולה ליטול את הרפואה כאשר הרופא המומחה ניצב על ידו ובודק ורואה בכל עת מצבו ומעמדו, ועל דרך זה מעלה גדולה שיש לאלו הנמצאים בקירבת מקום ובמחיצתו של רשב"י המשקיף ומשיגח עליהם, וכדרך שבא לראות כך בא להראות' (מלשון הגמ' חגיגה ב.).

ראה נא בנוהג שבעולם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשמם מעבירים את זרם החשמ"ל (עלקטרייק) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבניין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד, וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים' ועבותות (חוטי חשמ"ל) ע"כ יש בביתם אורה ושמחה... והנמשל, אם 'יתחבר' לרשב"י מציונו (וימשוך חוטים) עד ביתו ומקומו תאיר לו זכותו וכוחו דרשב"י למרחק מרחקים... בענין זה יש לציין מעשה נורא שהתרחש בארה"ב בשנת תשע"ג, בתחילת השנה הושיבו השלטונות כמה וכמה יהודים יראים ושלמים בבית האסורים, מחמת איזה עניין שהוא. אחד מהאסורים היה יהודי שנהג לעלות מפעם לפעם במשך ימות השנה וק"ו בל"ג בעומר לאת"ק מירון, גם עתה משנתפס רצה ליסע מיד לארה"ק למירון לבקש רחמים לביטול הגזירה, אך השלטון כבר עיכב בעדו מלצאת את גבולות ארצם, ושלח את בנו שימהר ליסע לאת"ק מירון, וכן עשה הבן.

על כולנה הצטער היהודי צער רב, ולא פסיק פומיה מלהתאונן שמעודו לא החסיר מלעלות להסתופף בצילא דרשב"י, ועתה בשנה זו הרי הוא נתון בכבלי בית האסורים ולא יוכל ליסע למירון (כי הושיבום שם לזמן ארוך). נענה אחד הבנים ואמר לו דרך נחמה, אכן בשנה זו אינך יכול ליסע לרשב"י, אך ברור לי שרשב"י בוא יבוא אליך, והיו דיבוריו נראים כחוכא ואיטלולא.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כמבע, דכתיב (משלי יג ט) 'אור צדיקים ישמח' בה.

ידועים ומפורסמים דברי מוה"ר רבינו חיים וויטאל ז"ע (שער הכוונות דרוש ו' ענין ל"ג בעומר) שהעיד ההר' אברהם הלוי ז"ע שדרכו היה לומר בכל יום בתפילת המנחה 'נחם את אבלי ציון' בהתאבלו על ירושלים, ואף ביום ל"ג בעומר בשמותו על ציון הרשב"י אמר בתפילתו 'נחם', לאחר שגמר תפילת 'שמונה עשרה'

ובפרט אם ילמדו מאמרי רשב"י המפורסמים בש"ס, או בזוהר הק' כי בזה נחשב להם השתמחות על הציון ממש (מאור עינים ישמה לב מס' שבת, ועיין לקמן במאמר 'בסוד תורה הבהיר'), והלומד מאמרי רשב"י נעשה מתלמידיו.

הילולא דרשב"י - ההזלקה והשמחה הרבה בעת ההילולא איתא מהרה"ק ה'בני יששכר' ז"ע (חודש אייר מאמר ג אות ג) 'אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר

בהגיע שבת ערב ל"ג בעומר (שחל ביום א') ישב היהודי בכלאו, ומירר בבכי מרוב השתוקקותו לשהות בצילו דרשב"י, וכפי שהגדיר זאת ה'יושב' כל קירות בית האסורים היו רטובים באותו שבת מדמעות. ואכן, במוצאי מנוחה פרצה שריפה בבית האסורים, או אז - 'בקעה מצאו' היהודים ה'יושבים' - והחלו לרקוד סביב לשונות האש ושוררו בר יוחאי... תורתו מגן לנו... היא מאירת עינינו... הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי'. למחרת היום הודיעו להם מטעם השלטון כי עקב השריפה הרי הם משוחררים לביתם, וראו הכל שלא זו בלבד שרבי שמעון הגיע אל תוככי בית האסורים, והביא להם אבוקה לרקוד בשמחה, אלא אף גם זאת הוציאם מן השביה.

שמעתי מבעל המעשה הי"ו, שלפני כמה שנים 'נתפס' בידי שוטרי המלכות על שעבר על חוקי המדינה, הללו אסרו אותו תחת מסגר ובריח, ובמשך כמה שבועות המתין לגזר דין שישיתו עליו השופטים, למותר לציין שבני משפחתו פעלו ועשו כל מיני השתדלויות שבעולם כדי לשחררו, אולם כל ה'עסקנים' אמרו שלפי הנראה אין מנוס משיבה בבית האסורים למשך כארבעה שבועות לכל הפחות, והימים 'ימי הספירה' היו, בהגיע ליל ל"ג בעומר נזכר ביומא דהילולא של רשב"י, ופרץ בדמעות שלישי ובכה מאין הפוגות על מצבו הקשה, וידר נדר לאמר, שאם יהיה אלוקים עמו ויצילו מן הבור הזה בזכות אדוננו בר יוחאי יסע למירון כדי להודות לה' על חסדיו המרובים שגמל עמו, ואכן לא עבר זמן רב ולפתע נכנס אחד משומרי בית האסורים וצויה עליו להתלוות אליו, ולתדהמתו שחררוהו על אתר... בעצם היום הזה הופיע האיש בביתו הניח כמה ממטלטליו והודיע לבני הבית כי אצה לו הדרך לעלות מירונה, בני משפחתו ניסו לדבר אל לבו שלא יעשה כן, כי מן הנראה הינו עיף ויגע מכל אשר עליו בשבועות האחרונים, אולם הוא לא שמע אליהם, והודיעם שעליו לקיים נדרו, להודות ולהלל להשי"ת על הציון המצויינת באתרא קדישא מירון, ואכן בשמחה ובששון הגיע לציון הקדוש ושהה שם עד למוצאי ל"ג בעומר, כשהוא מודה להקב"ה בשבח ושיירה על כל החסד שעשה עמו.

כז. ועד כמה יכול אדם להתרומם בתורה, יתבונן בעצמו ויציר בדעתו, שאין איש בדורנו שיעלה על דעתו, כי חשוב הוא שבכואו לעולם העליון יושיבוהו בהיכלא דרשב"י, ואילו כאן בזה העולם, הרשות נתונה בידי כל אחד להיכנס להיכל קדשו של רשב"י, על ידי שישב אצל הגמרא וילמד מאמרותיו של רבי שמעון קדישא.

כח. וכן כתב מהרי"ל מפלטישאן (בפתח ספרו שו"ת מהרי"ל, י"ל בשנת תרל"ג) 'אני זכיתי ג"כ להיות בל"ג בעומר במירון, אחי ורעי אין אני יכול להעלות על הכתב גודל השמחה, אשרי מי שראה זאת... ומי שהוא במירון מרגיש בחוש שהשמחה היא בכח הרשב"י שרוצה שיהיה משתה ושמחה בזה היום.

ואנן נחזי, האיך רוקדים ומפזזים אלו עם אלו - כל בני ישראל הנמצאים שם במירון, מבלי להביט אחד על מהותו של חברו - ואף עם אלו שבמשך כל השנה לא היו באים במגע עמהם, אלא, כולם אהובים וכולם שמחים בשמחתו של רשב"י.

וכך מתאר רבי אברהם רוזאניס את ההילולא במירון בשנת תרכ"ז, וז"ל, עד אור הבוקר לא נחו ולא שקטו מרוב צהלה ושמחה ויהי אלה הלכו לנוח ואחרים באו תחתיהם, כל היום הוא וכל הלילה שאחריו כזה. ולא אעמיס עלי עול כבד להודיעך בפרטות ולהראותך המראות השמחות בכל רגע ושעה שונים למיניהם וכל מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו... איש באחיו ידובקו, קול יתנו ברוב עוז, אלה מפה דוגלים כאיילים ואלה ישירו, אלה ישתו ואלה יספקו כפיים מפזזים ומכרכרים בכל עוז. אבק שריפה נחשב לאין, לא ידעתי אל מה אדמה לך, אשוה לנגדך השמחה אשר הרגשתי אז בקירות לבבי, דימיתי שכבר בא המשיח לישראל והנני רואה בשמחת בית השואבה בתוככי ירושלים נפלאות המראה הזה בעיני.

ואף מי שאינו זוכה לעלות לאת"ק מירון ירבה בשמחה לכבוד היום וכמו שכתב ה'חיד"א' (מורה באצבע אות רבג) 'ירבה בשמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יום ההילולא שלו, ונודע שרצונו שישמחו ביום זה' (ואין המדובר דווקא באת"ק מירון) ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג לעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפורסם בזהר ואידרא זוטא והוא מנהג יפה.

ואכן, בכל הדורות נהגו בכל תפוצות ישראל שמחה רבה וצהלה ביום זה, בהדלקת משואות של אור, ואף היו נוהגים (בכמה מקומות) להשליך בגדים אל תוככי האש, לשורפם ליקרא דרשב"י, ועל כך חיבר הגה"ק רבי שמואל העליר זי"ע רבה של צפת את חיבורו 'כבוד מלכים', בה מצוין שכן היה מנהגו בקודש של ה'אור החיים' הק' זי"ע ועוד ל'.

ובן הובא בספר 'אלף כתב' (אות תרפד) 'עוד הגיד (מו"ה מענדיל ליטמאן מעיה"ק צפת תו"ב) שהאור החיים הק' בכה

אמר לו האריז"ל כי ראה בהקיץ את רשב"י עומד על קברו ואמר לו שישאל לתלמידו זה מדוע הוא משבית את שמחתו הגדולה ואומר נחם ביום זה מכובד (ולא עבר חודש ימים ואחד מבניו מת על פניו ל"ע). ומכלל לאו נשמע הן, כמה שמחה יש לפני רשב"י כשאנו שמחים ביומו הגדול כ"ט.

כתב ב'שו"ת מהרי"ל' (החדשות, סמן קד) על דבר שאלה שנשאל אודות מי שאסור לו לאכול חוץ לביתו רק בסעודת מצוה (מחמת נדר שנדר), ושאל השואל מה נחשב סעודת מצוה, והשיב המהרי"ל שבוודאי נחשבת סעודה זו כסעודת מצוה, וז"ל. וסעודת מצוה היא בעל ברית, מילה ופדיון הבן, וסיום מסכתא, וכל היבא דנהנה מסעודת ת"ח כאילו נהנה מזו שבינה כמו שדרשו רבותינו ז"ל מסעודת יתרו (ברכות סד.). הילכך ל"ג בעומר נמי סעודת מצוה היא, עכ"ל (כלומר, שהרי היא סעודת הרשב"י).

כט. הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל משמשו של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע סיפר שבאחת השנים בנסיעתו של רבו הקדוש למירון לפני ל"ג בעומר, נענה רבי שלומ'קה קודם הנסיעה ואמר לר' אליהו שברצונו לנחם מעט, וכאשר יבואו כל הנוסעים ויעמדו הכן לנסיעה יודיע לו. לאחר כמה רגעים הודיע לו ר"א שהקהל עומדים הכן לנסיעה, בהיכנסו לחדר הבחין ר' אליהו שכל הכר והכסת של רבי שלומ'קה ספוגים עד כלות מדמעות עיניו, וכבר הבין מה הייתה תנומתו...

מיד משעלה רבי שלומ'קה על גבי הרכב, (עזב את כל בכיו) החל לעורר את כל היושבים להיות ב'שמחה' ב'שמחה'. תוך כדי הנסיעה הסתובב אל רבי אליהו, ב'הרגישו' שהוא מתענה ביום זה, והורה לו להפסיק את תעניתו תיכף, כי ביום שנוסעים לרשב"י הוא יום שמחה, ו'זה היום נגילה ונשמחה בו'.

הרה"ק ה'חתם סופר' זצ"ל (וכן נהג בעל האמרי האש הובא בזכרון יהודא) שבימי ספירת העומר היה מוסר שיעור לפני תלמידיו בישיבה במסכת שבועות, וכל יום למדו דף אחד (עיין בשו"ת חת"ס אה"ע סימן ק בד"ה ותשו' הרשב"א שכתב בזה"ל ובכל שנה בלמדי שבועות עם התלמידים אמרתי ק' זה...), וכיון שיש מ"ט דפים סיימו את המסכתא בחג השבועות [ויש הלומדים מסכת סוטה, שגם בה יש מ"ט דפים], וביום ל"ג לימד דף ל"ד [כי כל מסכתא מתחילה בדף ב', כנודע] וכאשר הגיע לדברי הגמרא בעמוד ב' 'רבי שמעון אומר... מחכו עלה במערבא', הסביר ואמר בדרך רמז, שבמערבא - זה ארץ ישראל 'מחכו' מלשון שמחה בדברי רבי שמעון, לרמז על השמחה בל"ג בעומר מחמת הילולא דרשב"י (הובא בבני שלשים וילקט יוסף אות קפב).

ל. הרה"ק האדה"ז מסאדיגורא זי"ע היה מדבר בגדולת ה'הדלקה' על גג הציון (שאביו הרה"ק מרוזין זי"ע קנה את זכות ההדלקה לו ולזרעו אחריו), והיה אומר ששמונים אלף נשמות יש להם תיקון בעת ההדלקה.

יש מהצדיקים שנהגו להשליך אל אש היקוד את ה'כיפה' שמעל לראשם, וכך אף נהג כ"ק אאדמו"ר זי"ע ואביו הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע. מעשה שהיה בירושלים עיה"ק בימי הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע, בחור מבני ירושלים שנטרפה דעתו עליו ל"ע, ואחד משגינותיו היה שללא הרף היה משליך את ה'כיפה' מעל ראשו. נכנס אביו אצל ר' דוד'ל ותינה בפניו את מר מצבו של בנו, ויהי בימים אחדים לאחר חג הפסח, בהגיע זמנו של ר' דוד'ל לצאת בשיירות בדרך הארוכה בואכה מירון, קרא לאביו של הבחור, ואמר לו שיצטרף לשיירתו יחד עם בנו. משך כל הדרך סבל האב מרורות בבושות נוראות מזה הבן, שבכל ה'הפסקה' שעשו על אם הדרך היה הבחור בורח ונעלם, והיו צריכים לחפש אחריו, וכהנה וכהנה. עד שבעזהשי"ת הגיעו בשעה טובה ומוצלחת למירון.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

אליו הפירות בכל שנה ושנה לא בכוחה וסגולתה תוציא אותם, כי יש אדון עליה ועל אדוניה, וכשהוא הפץ הוא מצוה אליו להפקירם.

נמצינו למידים שורש מצוות שמיטה, שעל ידה נשריש בקרבנו שהבורא יתב"ש הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, והפרנסה מיבול השדה וצמיחת הפירות באה משמים ממעל, ולא מהארץ מתחת - מכח עבודת כפיים בשדה ובכרם^{לג}, והיאך יגיע להכרה זאת, ע"י שישבות מעבודת שדה וכרם במשך שנת השמיטה, ואעפ"כ יצווה ה' את ברכתו עליו, ולא יחסר לו מזון, ומזה יראה שאין ביד האדם להביא לעצמו כל רווח ושפע, אלא הכל מידו הרחבה והמלאה של הבורא^{לג}, וכל עסקו ב'עבודת הארץ' אינו אלא כדי לקיים מצוות

כל ליל ל"ג בעומר בעת הדלקה ההילולא, ועמד מרחוק באמרו, האך אנש אל הערפל אשר שם עומדים נשמות האבות הק' אברהם יצחק ויעקב וכל הקדושים עמהם^{לא}.

הזן את הכל - מ'שמיטה' נלמד שהפרנסה משמים ולא מעבודת שדה

בפרשתן (כה ב-ח), 'כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם, ושבתה הארץ שבת לה'. שש שנים תזרע שדך... ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ, שבת לה". ז"ל ספר החינוך (מצוה פד) משורשי המצווה לקבוע בלבנו ולצייר ציור חזק במחשבתנו ענין חידוש העולם... ולכן ציוה ב"ה להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשנה זו מלבד השביתה בה, כדי שיוכור האדם כי הארץ שמוציאה

בעת ההדלקה על גג הציון, ניגש ר' דוד'ל אל הבחור והוריד מעל ראשו את כובעו ואת הכיפה, את הכובע השליך למטה, ואילו את הכיפה השליך אל תוככי לשונות האש. והנה, ברגע זה הניח הבחור את ידו על ראשו והתחיל לצעוק 'א קאפל א קאפל' (הבו לי כיפה לכסות ראשי), וישתוממו כל העם, בראותם כי הבחור נהפך לאיש אחר ודעתו חזרה אליו, כי זה עידן ועידינים שלא שמעו מפיו איזה דיבור כאחד מן הישוב, ולא עוד אלא שבו בדבר שקלקל - שזרק תמיד את הכיפה, בו בדבר תיקן - שזעק הבו לי את הכיפה.

ולנו יאמרו, שלא דווקא ב'שטים' וחסרי דעה' מדובר כאן, אלא כל אחד ואחד ושגיונותיו שלו... אפשר לו לשורפם באשו של רשב"י. ומכאן ואילך יצליח דרכו.

לא. הרמ"מ ראב"ן מתאר באופן נפלא ב'מסע מירון' את כל סדר ההילולא (שנת תרמ"ח) שהיה נוכח אז במירון, ובסוף דבריו כתב, וז"ל. גם שמן זית כ"א קנה ויצוק לתוכו - לכבוד התנא, אז נגשו המדליקים (את ההדלקה על גג הציון) ברגש שמחה וטוב לב, וידליקו מטפחת משוחה בשמן, וישליכו אל אגן השמן. וכל העומדים - בעינים צופיות עומדים, מקווים לאור. ויהי ברגע הראשונה בצאת שביב אש, כעלות הלהב, וירונו העם ותבקע הארץ לקול הרנה והשמחה, לא ראיתי ואבותי לא סיפרו לי לשמע אוזן הנהייתה כמוהו. ומקובל הוא ביד יושבי ארצנו הקדושה כי נשמת התנא האלוקי רשב"י תתנוסס על הדלקתו. אז לקחתי את גליון רשימת שמות קרובי ואוהבי... התפללתי, בקשתי ותחנתי בעדם כי יגן עליהם זכות התנא הקדוש להאיר נרם בשפע והצלחה בגופם ונפשם.

לב. הנה מציינו בחז"ל (שבת יד.) שגזרו 'טומאת ידיים' לגבי כמה עניינים, גם בכל עת נצטוונו לטהר עצמינו ע"י נטילת ידיים במים, ויש מקום לבאר מדוע נוטלים את דווקא את הידיים ולא את הראש או כל איבר אחר. וידוע ביאורו, כי אכן, ב'ידיים' תלויה עיקר טהרת וטומאת האדם, כי במה שהוא מחשב כוחי ועוצם 'ידי' עשה לי את החיל הזה. ומעשי ידיו להתפאר הם מפרנסים אותו וממציאים לו כל צרכיו - מחשבות הללו מטמאות אותו ועליו 'ליטול ולרחוץ ידיו' ממחשבות און אלו. לאידך, 'ידיים' הללו הם עיקר טהרתו - כשיכיר שלא ידיו הביאו לו פרנסתו אלא הכל בידי שמים לזה טהור טהור ייקרא... (עי' שבט מיהודה להרה"ק מהר"א איגר, פר' תצוה תרס"ז).

לג. כך הביא ב'דברי אליהו' (תהלים קלא ב), שאלו לרבינו הגר"א - איך יהיה הבטחון בה'. ואמר, כבר פירש לנו דהמע"ה 'אם לא שיויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו, כגמול עלי נפשי', פירוש, כמו שהתינוק אינו דואג 'מה יאכל' בידעו שבכל עת תאכילנו אמו כדי שבעו, וכן בכל ענייניו סמוך לבו ובטוח שאמו תמלא כל מחסורו. אף לדידן, עלינו להסיר כל דאגה וחשש מלבנו שלא לדאוג כלל דאגת המחר, רק לסמוך לגמרי על אבינו שבשמים, שיחיש לנו את כל הצטרכויותינו.

עוד רמזו (נפש שמשון להגרש"ד פינקוס זצ"ל, תהלים שם) בפסוק זה, כי מטבע העולם, שבעוד התינוק קטן תמהר אמו לקראתו על כל בכי שיבכה לראות מה אירע עמו ומה צרכיו בזה הרגע, משגדל התינוק מעט, אין אמו בהולה לקראתו אלא כשהוא נחבט ומקבל 'מכה' על בשרו. כעבור שנה ושנתיים אין אמו ניגשת אליו אלא כשהוא נופל

ההתפעלות - מי שמע כזאת מי ראה כזאת - שנופל מן השמים מוזן לכל בית ישראל. ומרוב התפעלות התלהטה נפשם בהכרת הבורא ית'. לעומתם, בניהם אשר נולדו להם בדרך בצאתם ממצרים כבר לא התפעלו ולא ראו כל חידוש בירידת לחם מן השמים, שהרי בכך הורגלו מיום הוולדס, ומתי רבתה התפעלות לבם - משבאו לארץ ישראל וראו בעיניהם שנוטעים גרעיני 'זרעים' בתוך הקרקע, וממעבה האדמה יציץ ציץ ויהי פורח, והנה עלתה ניצה בעצי פרי עמדו והשתוממו מהגם הגדול הזה. אמנם, באמת, אין בירידת המן יותר פלא מיבול הארץ, ולא ביבול הארץ יותר מירידת המן, (אלא שהתפעלות היא רק לפי הרגל האדם), ועל האדם מוטל להתבונן ולראות בכל תהלוכות חייו את ניסי השי"ת, וכמה מעלות טובות למקום עלינו. וע"י התפעלותו ממקרים שלא הורגל בם יתבונן ויכיר כי

הבורא שציוונו להתעסק ב'השתדלות', וכשיאמין בזה ממילא תהיה נפשו תלויה בה' תמיד, לידע כי ממנו מקור חיים ו'ברכת ה' היא תעשיר' (משלי א כב) ל"ד.

והנה, אם יאמין באמת בהנהגת ה' בעולם ויבין שאין דבר הנעשה מעצמו, ידע נאמנה שאין הפרש והבדל בין טבע לבין למעלה מהטבע - אלא הכל 'בדבר ה' נעשה', ואז יבין שאף אחר שחרש וזרע (בשאר השנים) עדיין הוא נצרך שהקב"ה יצמיח מן האדמה תבואה ופירות, ולא יאמר הנה 'מעשי ידי להתפאר'. וכך מצינו בדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (וארא ד"ה ולקחתי אתכם, מקורו מחוה"ל חשבה"נ פ"ג והשלושה ועשרים) כי אבותינו בני 'דור המדבר' יוצאי מצרים הורגלו מעודם שהתבואה והמוזנות גדילים מן הקרקע, לכן בראותם ש'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים' יצאה נפשם לגודל

ונחבט קשה יותר... סיבת הדבר הוא, כי ככל שהתינוק קטן יותר, יותר הוא תלוי ברחמי וחסדי אמו כי אין בידו לעזור ולהועיל לעצמו מבלי עזרת האם, וככל שישגדל התינוק ויתרבה כוחו לסייע לעצמו כך גם תרגיש האם פחות 'אחריות' עליו... כיו"ב בדרך משל, הסומך על ה' מתוך הכרה כי 'חסר ישע' הוא בכוחות עצמו, ואינו תולה את תקוותו אלא בבורא העולם לבדו, יחיש הקב"ה לישועתו בעגלא ובזמן קריב על צד היותר טוב.

פעם שאל הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע את אחד החסידים על 'סדר יומו', בתוך הדברים הבין הרבי שמיד בקומו משנתו הריהו ממחר לעבודתו בשוק, ורק בחזרתו משם הוא נפנה להתפלל שחרית, אמר לו הרבי לא זו הדרך - אלא תחילת כל דבר קום קרא אל האלוקים בתפילת שחרית, ואז תפנה לעסקיך ותצליח בהם, הצטדק החסיד ואמר, רבי קדוש, אם אלך לשוק רק אחר תפילתי - לא אמצא שם קונים כלל, כי כל הקונים כבר יפנו וילכו להם, נענה המגיד ואמר לו, הסכת ושמע לדברי, מעשה שהיה ב'מלמד' שהרחיק נדוד מביתו ללמד את בניו של אחד העשירים, במשך 'זמן' של מחצית השנה ישב לו היהודי בבית העשיר ולימד את בניו תורת ה' בעמל ויגיעה, בתקוות טוב שלאחר שיעבור ה'זמן' ישלם לו העשיר כפי הראוי לו, ויוכל לשוב לביתו לכלכל את נפשות ביתו. בגמר מחצית השנה, קיבל היהודי מהעשיר 'צרוך הכסף', ופנה לדרכו הארוכה עד לביתו, ויהי ביום השישי והנה עדיין עומד הוא על אם הדרך, פנה ה'מלמד' לשבות באכסניית הדרכים, 'מלמד' זה שחשש מאד לבלתי ימצא צרוך כספו חן בעיני גנבים, עמד והטמין את צרורו עומק לפנים מעומק. במוצאי מנוחה, משאך יצאו הכוכבים, מיהר היהודי אל מחבואו, הוציא את הצרוור והחל לספור את כל מטבעות הזהב שהיו שם. לאחר מכן, פנה לספור את מעט מטבעות הנחושת שהיו שם, אמרו לו הנוכחים, על מה ולמה תבזבז מזמנך לספירת מטבעות הנחושת, אם ראית שלא חסר לך מאומה ממטבעות הזהב, הרי זה סימן מובהק שלא נגעה יד אדם בכל צרוך המעות, שאם כן היה נוטל את מטבעות הזהב...

ובזה הוכיח ה'מגיד' את החסיד, אחר שרואה אתה שבורא עולם החזיר לך נשמתך הדומה ל'מטבעות זהב', עדיין דואג אתה על הפרנסה אשר דומה היא ל'מטבעות נחושת', בטח בה' ולך נא - התפלל אליו, והוא יכלכלך בהרחבה גדולה.

לד. יש מבארים את מאמר חז"ל (סוטה מח): 'רבי אליעזר הגדול אומר, כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר, אינו אלא מקטני אמנה', ובפשטות הביאור, שנחשב מקטני אמונה הואיל והוא דואג 'דאגת מחר'. וביותר עומק י"ל, שעצם מחשבתו שיש לו פת בסלו, מתוך הרגשה שיש דבר מה בידו, זה מוכיח כי אמונתו קטנה היא, כי אם הייתה אמונתו איתנה ונכונה היה מבין שאין לו משלו מאומה, ואת שיש לו אינו שלו... (עיי' 'מהרי"ד מבעלזא' ליקוטים ש"ס, שמפרש כע"ז שהוא מחשב שיש לו, ואינו מתפלל לפני ה' שישאר בידו מתוך הבנה כי הוא וכל מזונו שברשותו בידי ה' המה).

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ענין מעסקי העולם לא יתלה הצלחותיו בכשרונו המבורך או במעשי ידיו, לאידך ה'מפסיד' לא ירגיש 'דפוק' שמחמת חסרונותיו הפסיד ולא הצליח במסחרו. כי הנה ישב לו זה הצייד בשדה ועסק במלאכתו - וכמובן שלא שמע את ההכרזות ששמע רשב"י, ומסתבר שבפעמים שהצליח ועלה בידו לצוד ציפור היה תולה הדבר בהצלחותיו - שבזריזותו הקדים את העוף וכך הכניסו ברשתו, ולאידך גיסא כאשר התחמק העוף מידיו תלה הדבר שבגלל שלא עשה כך וכך לא הצליח לצודו, ואילו היה עומד במקום אחר היה צד גם אותו, כללא דמילתא, שבסכלותו הרי הוא בטוח שהכל תלוי בכוחותיו ובמומחיותו לצוד את העופות, אבל ע"פ האמת אין הדבר כן כלל, ורק ההכרזה מן השמים תקבע כמה ומה יצליח לצוד ומה לא, ואף אם יעמדו לצידו עוד אלף מומחים דוגמתו לא יוכל לצוד אפילו ציפור אחת שהכריזה הבת קול עליו 'דימוס'.

אחרי שביארנו כי כל קצבתו הקצבה לו לאדם אינה תלויה אלא בידי שמים, נביא את דברי המהר"ל צינץ זי"ע (מלא העומר) על הפסוק בפרשתן (כה יד) 'אל תונו איש את אחיו', וברש"י, זו אונאת ממון, עפ"י משאחז"ל (ב"ב י). 'כשם שמזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מר"ה', נמצא שהמאנה את חברו מכריח כביכול את הבורא להפסידו ממקום אחר - ע"י עלילות דברים או ע"י חולי ח"ו שלא ירוויח באונאתו יותר מן הנגזר והנקצב לו, כנזכר שם במעשה דריב"ז (עיי"ש). ולכן אמר 'ויראת מאלוקיך' - שאני מוכרח להתנהג עמך במידת הדין להפסידך ממקום אחר, וחזר

'מלכותו בכל משלה' והקב"ה כל יכול לשנות ולשדר מערכות הטבע - וגם מה שנראה כ'טבע' הריהו מונהג בהשגחה נפלאה בכל פרט ופרט לה.

ושם נבדא מעין לו וחרוב למאכלו - מזונותיו קצובין ולא לפי ההשתדלות

איתא בחז"ל (ירושלמי שביעית פ"ט ה"א, בר"ר עט ו) שככלות י"ג שנים לשבת רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה (מאימת המלכות שביקשו להרגם, עי' שבת לג:) עמד רשב"י בפתח המערה, והנה הוא רואה צייד העוסק במלאכתו - לצוד ציפרים, וכדרך הציידים - חלק מן הציפרים נתפסו בידו, וחלקם זכו להימלט ולהציל נפשם, ושמע רשב"י שבהגיע תור ציפור וציפור לקבל חיציו של הצייד יוצאת בת קול מן שמיא ומכרזת מה יעלה בגורל ציפור זו, אם הבת קול מכרזת ואומרת 'דימוס' (חופשי) אין הצייד מצליח לצודה. ובאם הבת קול מכרזת ואומרת 'ספקולא' (נתפס) עולה ביד הצייד לצוד אותה, נענה רשב"י ואמר, אם על ציפור שהיא בריה קלילא יש השגחה פרטית בדקדוק ואינה נצודית אלא ברצון וציווי ממעל, 'קל וחומר' שעלינו יש 'השגחה' מן השמים. אם כן, אפשר לנו לצאת ממערת צורים שאנו יושבים בה, שאם לא נגזר עלינו למות ממילא לא יוכל המלך להרגנו, ומה לנו להיחבא במערה זו, ומתוך התבוננות זו יצאו רשב"י ובנו מן המערה להאיר את העולם כולו.

ולבד ממה שלמדנו כאן פרק בהלכות 'אמונה ובשחון' שמבלי הכרזה ממעל לא ירים איש את ידו ולא יבא לידי שום צער ונזק מעתה ועד עולם, יש לבאר כאן ביתר עומק - שה'מצליח' בפרנסה או בכל

לה. הנה אם באחד הימים נראה בעינינו את ה'מת' יוצא מקברו (זמן רב אחר שקברוהו ושכבר כלה ונרקב כל גופו) והוא מהלך ברחובה של עיר כאחד האדם, הלא וודאי תגעש ותרעש הארץ מכך, והכל יחוו באצבעם לומר הנה אלוקינו זה. אבל באמת אמרו ש'נס' כזה מתרחש 'מעשים בכל יום' ואין פוצה פה ומצפצף, והוא כאשר 'גרעין הזרע' נרקב באדמה, ומתוך רקבון זה הינו מוציא פרי הדר לשם ולתפארת, וכי נס קטן הוא זה, אלא כמו שאמרנו, אין נפש האדם מתפעלת ממה שרגילה לראות, אך המאמין יתבונן לראות בכל דבר את פלאי הנהגת ה'. לו מספרים במליצה על אחד שגנב מחברו מאה דאלער, למחרת היום יצא הגנב אל השוק, החליק, נתקל ונשברה רגלו, פנה הלה אל הרופא שאכן טיפל ברגלו במסירות אין קץ, ודרש עבור זאת מאה דאלער. נענה ה'גנב' בסכלותו, אה, הודו לה' כי עשה לי נס במקום הזה, שוו בנפשכם, אילולא גנבתי ביום האתמול מאה דאלער הללו מניין היו לי מעות לשלם לרופא... אך האמת תורה דרכה, כי רק מחמת שגג המעות והרי 'כל מזונותיו קצובין' ואי אפשר שייחנה ממעות שלא נועדו עבורו, על כן שבר את רגלו להוציא מידו את המעות בעד צרכי הרפואה, ואילו היה שומר את עצמו מלקחת את שאינו שלו היה מרוויח עכ"פ שרגלו היתה נשארת שלימה.

אל ה' אלוקינו עד שיחננו'. הגע בעצמך, מדוע עיני העבר אל אדונו - מאחר שהוא יודע שעם כל ה'שתדלנות' שלו אצל עסקנים ידועי שם - לעולם לא יצא לחפשי עד שאדונו יתן בידו 'שטר שחרור'... ובלא 'שטר' זה - יעלו שמים ירדו תהומות, הוא בעבודתו ישאר לעולמים, לכך עינו ולבו כל הימים רק אל האדון. כיו"ב - 'כן עינינו אל ה' אלוקינו' - תכליתו של יהודי לדעת ש'מבלעדי עוון ועזרתך אין אין עזרה וישועה, אין לו אל מי לפנות ואין 'בעל יכולת' שיבוא לעזרתו אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו, ואז לא יקווה אלא אל אביו שבשמים, מתוך הכרה ברורה שרק בידו אביו שבשמים להיטיב לו ולהציא לו כדי סיפוקו, ויבוא על סיפוקו.

ובן כתיב בתורתו של רשב"י בזה"ק (שמות סב:) על הפסוק (במדבר י"א ח) 'שמו העם ולקטו וטחנו ברחיים או דכו במדוכה ובשלו בפרור... והיה טעמו כטעם לשד השמן'. וז"ל. מאי שמו, שמונתא הוון נסבי לגרמייהו בגין דלא הוון בני מהימנותא, ותרנומו, היו מבני ישראל שבאותו הדור שאחזו ובחרו ללכת בדרכי שמות, ומהי שמותם, 'לקטו, טחנו, דכו ובשלו'. וכל זה היה להם כי לא הייתה תוקף אמונתם כראוי להם. כלומר, שאילו היו מ'בני האמונה' היו מאמינים שמאכלם יגיע לפיהם כשהוא מתוקן וראוי למאכל אף אם לא יתייגעו עליו

לומר אני ה' אלוקיכם - ע"כ אני צריך לשלם לחברך מה שהפסדתו מן הקצוב לו בר"ה לז'.

והנה, פעמים שאדם נגנב מחברו, ויבוא ויאמר כדי שלא יענש חברי אעשה לו טובה - ואאנה אותו ובכך אחסוך מעמו שלא יענישו אותו מן השמים להפסידו ממקום אחר (כאומר, אני אפסידו תחת ההפסד מן השמים), לזה אמר 'אני ה' אלוקיכם' הן לשכר הן לעונש, אין הדבר מוטל עליך, אלא אתה עשה כמצוותי - שמור מצוותי וחיה.

ולא רק בממון הדברים אמורים, אלא בכל ענין וענין בחייו ישריש בנפשו כי 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה', וכל פעולת אדם בעולם בפרנסה או להינצל מהסכנה וכיו"ב איננה אלא בתורת 'השתדלות' ותו לא מידי. כי א"א לאדם לשנות את רצון הבורא, להרחיק או לקרב איזה דבר לא ברצון הבורא.

אב הרחמן שמע קולנו - אין לנו אלא לישא עינינו לשמים על כן, בכל עת ישא עיניו לשמים בידיעה שכל השפע ברוחניות ובגשמיות בא אליו ב'הכרזה' ממעל - אין עוד מלבדו, וכן כתוב (תהלים קנ"ב) 'הנה בעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו

לז. איתא בגמרא (יומא לח:): 'אין אדם נוגע מן המוכן לחברו אפילו כמלא נימא', ומהו לשון 'נוגע', היה לו לומר אין אדם לוקח או נוטל וכדו', ומבאר הגה"ק ה'בן איש חי' (בן יהודע שם) שבא לומר שלא די שלא יקח ממנו את המוכן לו, אלא אף גם זאת שמן השמים ירחיקו כל איש שלא יבוא במגע עם דברים הנוגעים ושייכים בזה. וזהו 'אין אדם נוגע' - אפילו ב'נגיעה' בעלמא במה שמוכן לחברו.

ומבאר על פי מעשה שהיה, שבימות הקיץ נהגו אדונים ומכובדים להעתיק מושבם למקום אויר צח בשדה, והיו תוקעים אהלם ביתדות המוכנסים עמוק בקרקע, ובאותו המקום הייתה טמונה בקרקע צלוחית מלאה זהב ואבנים טובות, ובמשך שנים רבות לא אירע שיחפור איש באותו המקום כדי לתקוע אהלו, עד... שבא האיש שעבורו יועדו המעות והעשירות ובפעם הראשונה שחפר הזמין לו הקב"ה שיחפור במקום הנכון ומצא את האוצר הגדול, וזהו אין אדם נוגע שכל קודמיו לא נגעו ולא חפרו כלל סביב האוצר שהיה מוכן לזה האחרון.

לח. רבו האנשים החושבים שיפסידו את פרנסתם אם יתעכבו עבור תפילה במניין או לשיעור קבוע בקביעת עתים לתורה, כי יאחר לעבודתו וה'בוס' יביט עליו בעינים רוגזות, או אם הוא 'בעל הבית' בעצמו (עצמאי) הריהו חושש שיפסיד קונים וכיו"ב... ובאמת, עליו להשריש ולקבוע בלבו כי החושב כן טועה ביסוד האמונה בה', שהרי אמר הקב"ה 'אין אדם שומע לי ומפסיד' (דב"ר ד ה), בפרט אחר שיתבונן שהקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים - לא הבוס, ולא ה'קונים', והיאך ייתכן שהמקיים רצון קונו יגיע מכך לידי הפסד כלשהו (אף שבוודאי על האדם לקבוע סדר היום שיהא נכלל מתורה ועבודה ביישוב הדעת, ולא בחפזון - תחת 'איומי השעון' שהזמן מאוחר... והרי ברצון הטוב עם מחשבה טובה יש ביד כל אחד לסדר לעצמו סדר יום כזה, מ"מ אם איקלע למצב שעומד לנגד שני ברירות... ידע מה להעדיף על פני מה...).

ויבטח באלוקיו שיספק לו כל צרכיו לטובה. כי אף ש'ההשתדלות' מותרת ואף רצויה, מכל מקום עליה להיות במידה ובמשורה, וכל שהאדם ממעט בה מתוך אמונתו בבוראו, אינו אלא מרוויח להיות ידו על העליונה, להרוויח

כ"ב לט, לטוחנו בריחיים ולרוך במדוכה^ב. עוד נתבאר מן השמים היה דרך ה'גן עדן, גם היו בני ישראל שם, כי המן היה מעלה ריח גן עדן, כי מקום ירדתו מרגישים בו כל מעם טוב שבעולם, וכל זה לא היה

בכבוד את פת לחמו ואף להחזיק בקדושה של מעלה ולהתקשר אל אביו שבשמים... משל ממציאות הדברים בביצה (בלאטע) טובענית, שמדרך הטבע הבוץ רך עד מאד, וכל אשר יפול לתוכה ישקע ויטבע בה ל"ע. מה יעשה האדם המוצא עצמו עומד בתוככי בוץ כזה – לא יניע אבר ולא יזוז ממקומו אלא יעמוד על עמדו מבלי עשות מאומה, ואז עדיין יהא ביד העומדים מבחוץ לבוץ להצילו, אבל אם ינסה בידי וברגליו 'להציל' עצמו, יפול ויטבע בבוץ יותר ויותר. כיו"ב לענין העסק בענין הפרנסה – בוץ גדול וקשה הוא, ורק אם יעמוד על עמדו מבלי לעשות פעולות מיותרות יהא שייך להצילו... אבל אם יעשה פעולות מיותרות הריהו בחזקת סכנה ל"ע...

מעין זאת אמרו לבאר כי מחוקי הטבע – הנכנס לתוככי 'ים הגדול', אם יפעל בידי וברגליו (כשאינו יודע את מלאכת השחיה ולא למד לשוט במים) מיד ישקע כל גופו בעמקי הים. משא"כ כשיפול ה'מת' למים יצוף ויעלה מעל פני המים. והיינו, שדייקא תנועות ידיו ורגליו של האדם הנלחם עם גלי הים גורמים לו לשקוע יותר ויותר. על כן, המת המוטל במים כאבן שאין לה הופכין ואינו עושה תנועות משונות בידי וברגליו, אינו שוקע אלא צף ועולה.

והנמשל מובן, המשתדל לפרנסתו רק כפי הצורך כאותו ה'מת' שאינו יכול להניע אבר אחד מעצמו, הרי זה יצוף ממעל המים (מי העולם), אבל אם יתקש לעשות פעולות שונות יותר מכדי צורכו מסוכן הוא ליפול למצולות ים. משל נפלא המשיל המגיד מדובנא זי"ע בדרכי האמונה והביטחון, מעשה בקבוצת אנשים עיוורים שהיו מהלכים יחדיו ברחובה של עיר, היה שם 'לץ' גדול. שפנה אל העיוור הראשון שעמד בשורה ואמר לו בקול גדול (שישמעו כל בני לוייתו), הא לך מאה דינרים, ותן לכל אחד מחבריך ההולכים עמך כמה דינרים, ולא הניח ה'לץ' בידו אפילו דינר אחד, והנה כל העיוורים אשר אינם רואים מאומה ורק באזניהם שמעו איך שהלץ אומר כן 'לימנהיגם' תבעו מאתו את הממון המגיע להם, אך הלה הכחיש ואמר שלא הניח אותו אדם בידו אפילו דינר אחד, פנו נא אל השני ההולך מאחורי – אולי הוא קיבל את האוצר הגדול בידו, אך גם הלה טען לאמר שלא הגיע לידי שום ממון כלל וכלל, לא האמינו להם כל בני הקבוצה, והחלו מריבים באלו השניים – החזירו מהרה את ה'גזילה' אשר בידכם, והללו בשלהם – לא בא מאומה לידינו, וכך נעשית שם מהומה ומריבה גדולה.

והנמשל, כל באי עולם עיוורים הם בעיני שכלם, וחושבים ומדמים בנפשם שפלונני ופלוני ממון יש להם, ותצא נפשם מרוב קנאת איש מרעהו, ולא עוד אלא שעומד ומחשב עד כמה עשרו של רעהו נלקח ממנו ועל חשבון שלו – בהשיגו את גבולו וכיו"ב. ובאמת – לא דובים ולא יער, אף לזה אין מאומה בידו, וגם להלה אין ממון, ואף אם יש לו יש לו כמה וכמה דאגות וטרדות, אלא שנראה לך כך מחמת... וכו'. כי ואילו היו יודעים היו חוסכים מעצמם כל קנאה ויגון. לט. ומטעם זה כתוב בזוהר הקדוש בארוכה (בשלה סב.) שעל האדם להתפלל על מזונו בכל יום, ואף מי שיש לו כבר מזון מוכן יפרוש כפיו אל ה' בתפילה על המזון ולאחר מכן יאכל. ומבואר שם שבתפילתו גורם להריק שפע רב בכל העולמות ואף על עצמו בכלל זה.

מ. כתב רבינו ידעיה הפניני (מבחר הפנינים שער האמונה אות ד) אילו היה אחד בורח מטרפו כאשר הוא בורח מן המוות, היה טרפו רודף אחריו יותר ממנו וממהר להשיגו.

כתב בספר המאורות הגדולים (עמו' קסד אות קטו) שהסבא מנובהרדוק זצוק"ל היה אומר העולם הזה דומה לאכסניא נאה, היושב בשלווה בחדרו, ומצפה לסעודתו, שמשי האכסניא יביאו לפניו כדי צרכו. אבל הממהר לבית המבשלים כדי לקבל מנתו, הרי ענשו בצידו – שמוכרח הוא להשתדל ולטפל בעצמו במאכלו ומשקהו תחת אשר שמשי האכסניא היו עושים זאת עבורו, כן גם לדידן, 'בעל הבטחון' שסמוך לבו ובטוח בה' מושיטין לו מן השמים הכל מוכן ומזומן לפניו, אבל הרודף והמפריז בהשתדלותו הרי ענשו – שמוכרח להשתדל...

עוד שם (עמוד קעו אות קמ"ח), משל לנוסע ברכבת (באן) שמתוך מהירותו להגיע במהרה למחוז חפצו החל לדחוף את כותל הרכבת, כי נדמה לו שבכך הוא מזרז וממהר את הליכת הרכבת, והלא ברור הוא שדחיפה זו ללא הועיל ושטות היא... כי מה תוכל נקיפת אצבע בקרון לזרז במסעה של הרכבת... כיוצא בו הינם כל קטני האמונה, אשר מרוב להיטותם אחר הפרנסה יתאמצו למעלה מבינת אנוש, ואינם יודעים שממילא כל מזונותיהם כבר קצובין להם מראש השנה... וכבר קצוב הוא ומדוד ושקול ממש במציאות, ומה לו להתאמץ ולהשתדל ולייגע עד כדי גיחוך, הלא מה שלא קצוב לו לא יגיענו. ואף אם ידחוף ויהפוך את כל ירכתי העולם לא יגיעו כחרדל מיותר.

כולם גדולי תורה. ויהי אך יצוא יצא הפסח החלו מתים לו תלמידיו על פניו בזה אחר זה ה"י (חשוב נא כמה 'הלוויית' היו בכל יום ויום). הרי עפ"י טבע אנושי היה על ר"ע לנטוש הכל, ולומר, סימן הוא מן השמים שאין רוצים את ישיבתו, והיה שב אל ביתו... אבל חפוי ראש, סגור ומסוגר... אך רבי עקיבא לא שת לבו לכל אלה - אלא אמר 'תורה מה תהא עליה', עמד והתחיל הכל מ'בראשית' - קיבץ את חמשת התלמידים למדס את תורתו ומשם יצאה תורה לישראל עד היום הזה, ולא עוד, אלא שבזכות זה זכה להעמיד תלמיד גדול כרשב"י, שמי לנו גדול הימנו.

בני חביבי - הקב"ה אוהב כל יחיד מבני אף את הנופלים ביאור וחיווק נפלא מצינו בתורתו של רשב"י בוזה"ק (ח"ג קט"ו): בפרשת בחוקותי על הפסוק (כו מד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם'. בדרך משל, למי שנשא אשה ומקום מדורה בשוק של בורסקי (ששורה שם ריח רע מאד), הרי לרוב אהבתה ילך הבעל לגור אצלה במקומה, אף שאילולי מושבה במקום זה לא היו רגליו דורכות מעולם שם, דמפני שהיא נמצאת שם דומה בעיניו השוק של בורסקי כשוק של בשמים, שכל ריחות הטובים שבעולם נמצאים שם. כיו"ב בין הקב"ה לבני ישראל - 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם' (הדומה לשוק של בורסקי), פירוש, שבני ישראל נמצאים בגלות 'בארץ אויביהם' מקום הקליפות והטומאה המאוסים כשוק של בורסקי, אעפ"כ לא מאסתים ולא געלתים, ומדוע, לכלתם - בגין כלתם (כיון דכתיב 'לְבַתָּם' חסר וא"ו דרש 'לְבַתָּם' מלשון כלה) - זו ה'שכינה' הנמצאת עם בני ישראל אף בעמקי שאול, ולכן אוהבם הקב"ה, ולרוב אהבתו אותם נדמה לו המקום כמשכן ריח הטוב שבעולם. עבדה"ק מ"ב.

אלא למי שלא היה טורח בו טרחה יתירה, אבל אלו שטחנו בריחים וטרחו למעלה מהנצרך לא היו טועמים בו אלא הטעם שנאמר כאן בפסוק 'והיה טעמו כטעם לשד השמן' ותנו לא מיד. נמצא כי ב'דאגתו' של אדם מתוך חסרון אמונה אינו מרוויח מאומה (ולא עוד, כי אפשר שמפסיד לעצמו) מ"א.

במערות צורים שעמדת - שמחת היום שלא נכנעו תחת הייאוש

איתא בגמרא (יבמות סב:) 'שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת', ולכן אנו נוהגים מקצת דיני אבלות באלו הימים, וכתב ה'בית יוסף' (ס' תצ"ג) בשם רבי זרחיה הלוי, שאין הכוונה עד העצרת ממש, אלא עד 'פרוס העצרת' - כב' שבועות קודם העצרת והוא ביום ל"ג בעומר, שבו פסקו מלמות.

וכתב הרמ"א בסיומן זה (ס"ב) שנהגו בשמחה ביום זה. ומקשה ה'פרי חדש' (שם) 'מה טיבה של שמחה זו' - ואי משום שפסקו מלמות, וכי זו שמחה היא שלא נשאר בהם מי שימות ל"ע. ומתריך ה'חיד"א' (טוב עין [סימן י"ח] סמן תצ"ג דין ב, וכע"ז ב'פרי חדש'), שהשמחה היא על התלמידים שהעמיד ר' עקיבא באותו היום, כדאיתא שם בהמשך הסוגיא - 'עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם (לימדס את תורתו), רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמוע. והם הם העמידו תורה'. ואין לך שמחה גדולה כשמחה זו שהעמידו את התורה מחדש.

עתה בינו והתבוננו נוראות. קודם הפסח עמד רבי עקיבא בראשות ישיבה של כ"ד אלפים תלמידים,

מא. וכך פירש ג"כ ב'אלשיך' שטו העם ולקטו - ששטות זו האמורה היא גם על מה ש'לקטו', והיינו, שלא הבינו בנפשם כי בין כך ובין כך יקבלו את הנגזר להם יקבלו, ומדוע יכוף קומתו עד לארץ לריק.

מב. כי באמת, כל ענין ההסתרה אינו אלא 'דמיון' הנראה לאדם כאילו הקב"ה התרחק ממנו, ובאמת אין למחשבות הללו כל שחר ואמת. כי הקב"ה מלוא כל הארץ כבודו - ואהבתו לא תסור ממנו לעולמים, ואין ה'יריחוק' אלא מצד דמיונו שנראה לו כך. וכך רמזו בעלי הרמז לכאר מה שציוונו הבורא יתב"ש למול את הבן כשהוא בן שמונת ימים - והרי משמעותה של 'כריתת הברית' היא בין שנים האוהבים זה את זה שלרוב אהבתם הם כורתים ברית לחזק אהבתם לעולמי עולמים. אבל קטן זה שאין בו דעת כלל וכלל, ואינו מכיר אפילו את סובביו גם לא את אמו יולדתו, מה 'כריתת ברית' יש כאן - על מה ולמה הוא כורת ברית. אלא ביאור הדברים, כי להורות את האמור לעיל באה תורה, דלכן יש לכרות ברית עם הקטן בן שמונת ימים שאין בו כל דעת ידיעה והבנה, ואומרים

להקביל פני מנשה בתשובה, ועשה הקב"ה מחתרת ברקיע ופשט ידו וקבלו בלא ידיעת מדת הדין מג.

ובן כתוב ב'תנא דבי אליהו' (רבה פכ"ב) 'אפילו הגדיל אדם מאה עבירות זו למעלה מזו ועשה תשובה הריני עמו ברחמים ואקבל את תשובתו, ואפילו עומד אדם ומחרף כלפי מעלה ויחזור ויעשה תשובה אתה הקב"ה מוחל לו על בולם. על כן, חזקו נא אימצו נא, הרי הקב"ה פושט ידו אליכם באהבה בכל עת ובכל שעה, יקבל כל איש על עצמו מכאן ולהבא לעשות נחת רוח לבורא יתב"ש ויישב לו בזה ובבא מ"ד.

משם הרה"ק ממונקאטש זי"ע אמרו לבאר את דברי הגמרא (עי' ביצה מ.) 'רבי שמעון לית ליה מוקצה בין בימות החמה בין בימות הגשמים, שגם אותם בהמות היוצאות מהעיר ורועות באגם ואינם שבות כלל לא בימות החמה ולא בימות הגשמים אינם מוקצה,

וביותר מצינו בזוה"ק (ח"ב ה:) אלמלי הוו יודעין בני נשא רחימותא דרחים קוב"ה לישראל, הוו שואגין ככפיריא למירדף אבתריה (אילו היו יודעים בני האדם עד כמה גדולה אהבת ה' לישראל, היו שואגים ככפיר לרדוף אחריו).

ולא תבהל נפשו לומר, בושתי וגם נכלמתי - כצד תדבר אלי גבוהה מאהבת ה' בעודי חוטא ופושע נורא, כי אכן הקב"ה יושב ומצפה לתשובתו, ואף לדבריו שנסתמה בפניו דרך התשובה אין זה אלא בדרך הישר, אבל כבר אמר בן רשב"י במסכת סנהדרין (קג.) שאף למנשה שהרבה לחטוא ולא היה מי שהגיע לתכלית הרוע כמוהו - נכנס הקב"ה לפנים משורת הדין וחתר לו חתירה מיוחדת להצילו. וז"ל. א"ר יוחנן משום רשב"י מאי דכתיב (דה"י ב' לג יג) 'וישמע אליו ויחתר לו, ויעתר לו מיבעי ליה, מלמד שעשה לו הקב"ה כמין מחתרת ברקיע כדי לקבלו בתשובה מפני מדת הדין. וברש"י, מדת הדין היתה מעכבת שלא

לו, הנה אף כאשר תגדל ותהיה לפעמים במצב כעין זה, שתהיה מוקף בבלבולים, ולא תדע מה נעשה עמך מימין ומשמאל כקטן בן שמונת ימים, גם אז הנך קשור בבירת אהבת עולם עם הבורא יתב"ש, כי הקב"ה נמצא עמך 'בקרוב' אליך, בכל עת ובכל שעה, בכל מצב ובכל קושי 'ובוודאי שם נמצא השי"ת.

מג. האף אמנם שאין ביד כל אדם לעלות לראש הפיסגה ביום אחד, מ"מ יעשה ככל יכלתו וה' יגמור בעדו. כדאיתא במדרש (ויק"ר ג ה) מעשה באגריפס המלך שאיוותה נפשו להקריב ביום אחד אלף עולות קרבנות לה'. על כן ציווה הכהן הגדול שבאותו יום לא יקריבו בני אהרן הכוהנים שאר קרבנות נדבה מלבד קרבנותיו של המלך, כך יספיק הזמן להקריב את כל האלף עולות. באמצע היום הגיע עני אחד אל הכהן וביקש מעמו שיקריב עבורו שני תורים, אך הכהן סירב מהטעם האמור. בכה העני ואמר לו, את פרנסתי אתה חותך, וסיפר, בכל יום אלוקי בעזרי ואני צד ארבעה תורים. שניים מהם מקריב הנני למזבח ושניים הנותרים לוקח אני לצורך פרנסתי. ועתה, אם לא תיקח מעמי את שני התורים למזבח, אתה חותך את פרנסתי ושמא למחר לא יחיש לי הבורא ארבעה תורים. לקח הכהן והקריב את שני התורים למזבח, באותו יום גילו מן השמים בחלום הלילה לאגריפס. הנה הקרבת היום אלף עולות לרצון לפני ה', אך שני התורים של העני הלזה שהקריבם בכל לבו עלו לרצון אף יותר מכל אלף העולות...

ויזכור את דברי ה'פסיקתא' (פיסקא שובה ישראל פ"ט), וז"ל שובה ישראל עד ה' אלוקיך לבן מלך שהיה רחוק מאביו מהלך מאה יום, אמרו לו אוהביו, חזור אצל אביך, אמר להם איני יכול שלח אביו ואמר לו הלוך מה שאתה יכול לפי כחך ואני בא אצלך בשאר הדרך, כך אמר הקב"ה לישראל שובה אלי ואשובה אליכם, עכ"ל.

מד. ולכל הרואים עצמם מרוחקים מן הקדושה ודרך הטוב נענה ונאמר הנה כל מקור הדין ש'כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה', נלמד ב'גזירה שוה' מהפסוק בפרשת אמור (כב לב) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל, ולמדו גזירה שוה 'תוך - תוך' מהנאמר בעדת קרח נאמר (במדבר טז כא) 'הבדלו מתוך העדה', ושם היו 'עשרה' ומקורו מ'עדה - עדה' מהמרגלים שנאמר בהם (שם יד כז) 'עד מתי לעדה הרעה הזאת', שאף הם היו עשרה [שהרי יהושע וכלב לא היו בכללם, מגילה כג:]. ולכאורה תמוה שכל ה'לימוד' לכל דבר שבקדושה - ילמדו דייקא מכל החוטאים בבני ישראל, כעדת קרח ועדת המרגלים. אלא אמר הרה"ק רבי מנדל מרימינוב זי"ע שאדרבה הא גופא באה הגמ' ללמדנו, שאפילו רשעים גמורים כקרח ועדתו וכמרגלים הרי ה'תוך' - בפנימיותם 'טוב' הם, ועדיין תקנה יש להם, כי כל מעשיהם הרעים אינם אלא כמלבוש חיצוני, ומהם נלמד על כל דבר שבקדושה.

ויסוד ועיקר העבודה הוא 'אל תבט מאחרריך', ובכך פירשו הטעם שאומרים בתפילה ה' מְלֶכֶּה, ה' מְלֶכֶּה, ה' ימלוך לעולם ועד, ומקדימים את ההוה לפני העבר, כי ראשית חכמה הוא להביט רק על ההוה ולהמליך את ה' מעתה, ורק לאחר מכן להמליכו על העבר ועל העתיד.

נוראות מצינו בזה הענין בראשית דרכם של בני ישראל בצאתם ממצרים, כי כבר כתב הר"ן (פסחים כח. מדה"ר) ז"ל, ובהגדה גם כן אמרו בשעה שאמר להם משה 'תעבדון את האלוקים על ההר הזה' אמרו לו ישראל, משה רבינו אימתי עבודה זו, אמר להם לסוף חמישים יום, והיו מונין כל אחד לעצמו, מכאן קבעו חכמים לספירת העומר. עכ"ל. והרי במשך באותן ה'חמישים יום' נפלו בני ישראל כמה וכמה פעמים, כאשר באו אילימה ולא מצאו מים - וילונו על משה, וכן ברפידים - ויבוא עמלק, ואף על פי כן לא נפלו בקרבם לחשוב שאבדה תקוותם (גם לא התחילו למנות מחדש, אלא עדיין) 'היו מונין כל אחד לעצמו, והמשיכו כל אחד בעבודתו לספור דבר יום ביומו כאילו לא אירע מאומה ועדיין במדרגתם הראשונה הם עומדים, ובשכר זה זכו לקבל תורה מסיני. כי אכן זאת היא ההכנה הראויה לקבלת התורה - להתחזק בכל עת מבלי להתייאש¹⁰.

ומרמו בזה, שאף המרוחק מאד שלא ראינוהו קרוב אל ה' בין בקיץ בין בחורף - אינו מרוחק ואינו נדחה.

הנה כתיב בפרשתן (כה נב) 'כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם...' וברש"י, שטרי קודם. מכאן למד הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (עיי' ליקוטי הרי"ם פר' בהר), שלעולם אין היהודי נדחה, ולהיכן שרק יפול וירד בידו לעלות ולשוב אל אדונו הראשון זה הקב"ה, וכפי הכלל בהלכות הלואאה שהשדה והקרקע תעבור לידי מי שנשתעבדו לו ראשונה, גם נפשות בני ישראל 'שעבודם' קודם לה' (בתנאי שיצטק אל ה' וישמע 'קולו', כי כל כוחו של השעבוד להיות ראשונה לאחרים, הוא בשטר הוא 'דאית ליה קלא').

יש שהמליצו כן בדברי רשב"י בזה"ק בעוד מקום (ח"ג קכח. לפי כמה מהמפרשים) דגבי חבוקק נאמר (ג ב) 'ה' שמעתי שְׁמַעְךָ יראתי, ואמר בזה"ק שרק לגביהם (הרו של חבוקק) נאמרה מידה זו של 'יראה', ולהם ראוי להחזיק במדת היראה, אבל אנן בחיבותא תליא מילתא'. כאן גילה זהב"י רשב"י לכל בני ישראל שידעו שכל אחד מהם חביב מאד בעיני אלוקים, וגם אם אמר האדם בלבו מתוך דמיונו שהקב"ה עומד מרחוק ומעלים עיניו לעיתות בצרה, טעות בידו, כי הקב"ה אוהב אותו ומרחם עליו כרחם אב על בנים, לפיכך עליו להתגבר על מחשבותיו ולהאמין שהקב"ה משגיח עליו בכל צעד ושעל ואינו מפקירו ח"ו בשום אופן¹¹.

מה. ואדרבה, באותם זמנים ומצבים קשים, יכול האדם להשיג עוד יותר מאשר בימים כתיקונם. מעשה בבחור יתום שסבל מרורות בחייו מקשיים שונים ומשונים, ולכל מקום שפנה נתקל בקשיים רבים ומכשולות לאין ספור, נכנס אל הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע ובכה לפניו במר נפשו על כל הקשיים האלה המוצאים אותו בכל עת ובכל שעה, מלבד היותו יתום ובודד בעולמו, והתבטא לאמר שהרי הוא מרגיש כאילו ומכניסים לו משמים מכשולות באופני (גלגלי) חייו ואינו יכול לנסוע בהם כרגיל ובמנוחה.

נענה הרבי ואמר, הנה שני כלי רכב ישנם בעולם. יש רכב רגיל שבו נוסעים בני האדם ממקום למקום, ויש את ה'טאנק' שהוא כלי רכב לעתות מלחמה. והנה בעוד שהרכב הפשוט נוסע במהירות גדולה מבלי כל קושי, הרי שהטאנק נוסע לאיטו ואינו יכול למהר בדרכו כל כך, סיבת הדבר נעוצה בשרשראות הברזל הכבדים החגורים על אופני הטאנק, הם אלה המונעים מעמו את הנסיעה המהירה מחמת כובדם. אך מאידך גיסא במקום הרים וטרשים אי אפשר לרכב הרגיל לזוז ממקומו כלל, ואילו הטאנק לא די בכך שהרי הוא יכול ליסע בכל מקום שהוא, אלא יש בכוחו אף לשבר סלעים ובתים ולנסוע כאוות נפשו כשבדרכו רומס הוא את כל הבא בדרכו, ואף כוח גדול זה אין לו אלא עבור אלא השרשראות הכבדות השוברות ורומסות את הכל.

אף אתה כן, סיים הפני מנחם בעידודו לבחור, כי דייקא אלו הקשיים הנערמים בדרכך ואינם נותנים לך להמשיך בקלילות ובמהירות, דיקא הם אלה המביאים לך כוח רב בידך לשבור ולנתץ את כל כוחות הרע ולהתעלות בקרבת אלוקים באופן שאין לשער. כי דייקא מתוך הקושי יכול האדם לצמוח ולגדול בעדי עדיים, ולפום צערא אגרא. מו. דיבור נפלא שמעתי מהגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א הקב"ה נותן לנו מתנה גדולה, ששמה 'העתיד', אך היצר שצרה עינו (ער פארגינט נישט) במתנה זו שקבלו בני ישראל, מסיח ומבלבל דעתם עם מחשבות ה'עבר',

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ה' (שופטים ה כג), וכי צריך הוא לסיוע אלא ללמדך שכל העוזר לישראל כאלו עוזר את השכינה, עכ"ל.

ובפרט בימים אלו, כמו שכתב הרה"ק ה'בני יששכר' ז"ע (חודש אייר ג א) שמנין מ"ט ימי הספירה עולה בגימטריא 'לב טוב' מ", ולרמוז לו, שבימים הללו עלינו להפך את לבבנו ל'לב טוב'. והיינו, שלא די לו לאדם להיזהר מלצער את רעהו, אלא בטוב לבו ירבה ב'עשה טוב' לעודד איש את רעהו לשמוח בשמחתו ולגמול עמו כל טוב מ"ח.

ובך איתא מפורש בזוהר הקדוש (בראשית ה"א קד). רבי אלעזר אמר, תא חזי כמה אנהג קב"ה טיבו עם כל בריין, וכל שכן לאינון דאולי באורחוי, דאפילו בזמנא דבעי למידן עלמא, איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה עד לא ייתי ההוא דינא לעלמא, דתנינן בשעתא

ובאמת מה לו לאדם כי ילון על ריחוקו מהקב"ה אין לו אלא לפנות לבו מכל רע ומיד ימצא את הקב"ה שוכן בקרבו וקרוב אליו, וכבר אמר קרא (משלי כג כו) 'תנה בני לך לי', כי הלב הוא 'בית מדור' לשכינה באדם, והוא המקום אשר דרכו קרוב האדם אצל הקב"ה, כדאיתא בזוהר הקדוש (ז"ח רות צז:) אמר רבי נחוניא בן הקנה לחכמים, בני, אין קרוב לפני המקום בלבו של האדם, וניחא קמיה יותר מכל קרבנות ועולות, וכתוב (תהלים עג כו) 'צור לבבי וחלקי אלוקים לעולם', והיינו שהקדוש ברוך הוא נקרא חלקי וצורי על ידי לבבי.

לכל ישראל האיר - גמילות חסד במשנת רשב"י

איתא במדרש (מדרש תנחומא פרשת ויחי סימן ה) אמר רשב"י כל העוזר את ישראל כאלו עוזר את השכינה שנאמר אורו ארור יושביה כי לא באו לעזרת

למען יפסידו מתנת שמים. (יש שאמרו כזאת בשינוי, הקב"ה נתן מתנה את 'העתיד' לתקן על ידו את 'העבר', אך היצר מבלבל ומושך את העתיד אחרי העבר).

הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל היה מספר על אחד שהיה מתופף בתוף, ובתוף כדי עבודתו סטר לו מאן דהו על לחיו, נענה המתופף ואמר 'וכי אפסיק מעבודתי, לא כי, אלא א פאטש געכאפט און פריילאך געקלאפט' (פי' אכן קבלתי סטירה, אך עדיין אכה בתוף בשמחה)... וזהו מעיקרי העבודה שאף אם סופגים מכה אזי ממשיכים בעבודה. מוז. פעם אמר אחד מנכדי הרה"ק רבי יצחק מפשעווארסק זי"ע שהפסוק 'פותח את ידך' ר"ת של השם הקדוש פ-א-י, והוא אחד מהשמות המרמזים על ענין הפרנסה, נענה הרה"ק ואמר שהר"ת של אותיות אלו הוא - פארגינען א יודן (לשמוח כשיש לרעהו כל טוב), וכאומר בזה תריק על עצמך שפע פרנסה וכל טוב.

ויזכה לשפע רוחני ג"כ, כדאיתא במדרש (שמו"ר שמות פרשה ג) על הפסוק הנאמר כשיראה אהרן את אחיו משה עולה לגדולה 'וראך ושמח בלבו' (שמות ד יד), אמר רשב"י, הלב ששמח בגדולת אחיו ישמח וילבש אורים ותומים. מוח. איתא בזוה"ק (ויחי ריח.), רבי יצחק תלמידו של רשב"י נכנס אל רבי יהודה ואמר לו כי מרגיש על עצמו שהוא נוטה למות... משם הלכו שניהם אל רבי שמעון, וירא רבי שמעון כי מלאך המוות מרקד לפני ר' יצחק, אחז ר"ש בידו של ר' יצחק, ואמר הריני גוזר שכל מי שרגיל להיכנס הנה בכל עת יכנס, ומי שאינו רגיל להיכנס - לא יכנס, כלומר, שמלאך המוות שאינו רגיל כאן לא יכנס. נכנסו ר' יצחק ור' יהודה, ומלאך המוות נשאר מבחוץ. שאל ר"ש את ר' יצחק אם כבר ראה את אביו מהעולם העליון, כי אם ראה כבר אין בידו להושיעו (סימן זה היה מסור בידי אותם שרפים לבירור עניין המיתה, ואין לדין עסק בזה), ויען ר' יצחק, שעדיין לא ראה את אביו, פנה ר"ש לשמים, ואמר, לר' יצחק הנני צריך כאן בעולם כי הוא חד מז' העיניים שלו (מהאידרא), ונענה מן השמים שאכן ישאר רבי יצחק בין החיים, אך ביום הסתלקותו של רשב"י יצטרך להביא עמו את ר' יצחק (וכך הוזה, לפני שנסתלק רשב"י מהעולם, אמר לבנו שיראה אם ר' יצחק נמצא בבית, דאנא מערבנא ליה, פי' שאנכי ערבתי לשמים להביאו עמי לעולם העליון, אידרא זוטא, פר' האזינו רפז:). נרדס ר' יצחק, ואביו נגלה אליו, וסיפר לו, שהכל כבר היה מוכן לקראת עלייתו לעולם העליון, והוא (אביו) וכל קדושי מעלה היו מוכנים כיום חג לקבל את פניו. ורק צער קטן היה עוד בלבו על שלא יזכה רבי יצחק ללמד תורה לבנו הקטן. והדברים עתיקים וידועים.

הרה"ק מסאווראן זי"ע הראה ממקום אחר בזוה"ק (בשלח סא.) את המשך המעשה, וכך כתיב שם, פעם אחת היה רבי יצחק מהלך בדרך ופגש בו עני אחד, ויבקשהו העני, 'הב לי נדבה שאוכל להחיות בה את נפשי ונפשות בני ביתי, ענהו רבי יצחק, אין תחת ידי אלא מחצית המעה, ומה תוכל לקנות בה. אמר לו העני, אף תחת ידי חצי מעה, אצרף אותה עם המחצית שתתן לי, ואקנה בו דבר מה להשיב את הנפש. נתן לו רבי יצחק את חצי המעה

במה דברים אמורים, עלינו ללמוד ארחות צדיק ביומא דהילולא שלו, ללכת בכל דרכיו במעשה צדקה וחסד^{מט}, ואכשר דרא שנותנים אכילה ושתיה כדי שבעה לעולים להסתופף בציון הרשב"י, וכל המרבה הרי זה משובח. כן הדברים אמורים שיחוס כל אחד על כבודו וגופו של חברו^נ בשעת הלחץ זו הדחק.

ובבלל זה הוא עניין 'המעביר על מידותיו' שלא ישיב אדם לחברו מנה אחת אפיים, אלא יגמול טובה

דקב"ה רחום ליה לבר נש משרר ליה דורונא, ומאן איהו מסכנא, בגין דיוכי ביה. (פי' בוא וראה עד כמה מטיב הקב"ה עם כל הבריות, וכ"ש להולכים בדרכיו, שאפילו בזמן שהוא דן את העולם, גורם לאותו שאוהבו - שיוכה בדין מבעוד מועד, על ידי ששולח לו 'מתנה' - עני המזכהו בצדקה, והוא הגורם לו לזכות בדין). ובעין זה גם בח"ב (קצת). תא חזי זבאה חולקיה דבר נש כד מסכנא אערע לגביה, דההוא מסכנא דורונא דקודשא בריך הוא הוי דשרר ליה (שעני זה 'מתנה' הוא ששלח לו הקב"ה).

שבידו. בלילה ההוא הראו לרבי יצחק בחלום, איך שהוא עובר את הים הגדול, ורצו להשליכו לתוכו, והנה רואה הוא כי רשב"י מושיט ידו להצילו - להוציאו מן המים הזידונים, אך אין ידיו של רשב"י קרובות דיים לידי של ר' יצחק, ואז... מגיע העני שבאותו היום החיה את נפשו, ומחבר את ידי ר' יצחק עם ידי רשב"י (כחיבורם של שתי חצאי המעות), ואז עלה בידי רשב"י להציל את ר' יצחק ממוות לחיים. משהשכים רבי יצחק משנתו נפל בפיו הפסוק (תהלים מא ב) 'אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' (ואמרו חז"ל, שהמשכים ונפל לו פסוק לתוך פיו הרי זה נבואה קטנה (ברכות נה:)).

והיינו שאף שהצלתו הייתה ע"י רשב"י, מכל מקום לא בא לידי הצלה זו מבלעדי הצדקה שעשה עם העני. איתא במדרש בפרשתן (ויק"ר לד ב) וז"ל, היתה ככר בעשר פרוטות ועני עומד בשוק ואין בידו אלא תשעה ובא אחד ונתן לו פרוטה ונטל ככר ואכלה ושבת נפשו עליו [ובכך השיב נפשו], אמר לו הקב"ה אף אתה בשעה שנפשך מצפצפת לצאת מתוך גופך אני משיבה לך, לפיכך משה מזהיר לישראל וכי ימוך אחיך. מט. איתא בזוהר הקדוש (ח"ב צ"ב), שבכל יום ויום בו יהודי גומל חסד עם רעהו, עומד לו יום זה כאפוטרופוס (הדואג לכל מחסורם של היתומים) בשמים.

וכך כותב השל"ה הקדוש זי"ע (במס' פסחים סוף פרק נר מצוה) על הפסוק (תהלים נג) 'חסד קל כל היום', ראוי לאדם שלא יעבור עליו יום אחד מימי חייו שלא יעשה בו חסד עם רעהו בין בגופו ובין בממונו. נ. בימים קדמונים היה הרה"ח יונה לבל ז"ל מנהל את בית התבשיל במירון במשך כל השנה, וביותר ביום הגדול ל"ג בעומר שהיה עומד כל היום ממש ומחלק מאכל ומשקה להעולים לציון הקדוש, כל היום היה הגרא"ז מרגליות זי"ע עוקב אחר עבודתו של ר' יונה. אצל הגרא"ז היה יום ל"ג בעומר כיום הכיפורים ממש, מחצות הלילה עד אור הבוקר היה לומד את האידרא כשהוא עוטה בגדי לבן, לאחמ"כ התפלל עם ה'ניץ', וממשיך בעבודת היום בריקודים, וכו'. לאידך, היה ר' יונה עוקב אחר עבודת הקודש של הגרא"ז, והיה לבו נחמץ בקרבו על שהוא עוסק כל היום בענייני מאכל ומשתה, ובטרדתו כי רבה אין בידו להתפלל אפילו תפילה אחת בכוונה ובמתינות.

לקראת הערב הרהיב ר' יונה עוז בנפשו, ניגש אל רא"ז ושפך בפניו את לבו, באמרו, רבי קדוש, אתם זוכים במלא חפניים של ל"ג בעומר ואילו אני משחיר את ידי כל היום, ועתה נותרו לי רק כעשר דקות לתפילת מנחה, ועוד עשר דקות לומר מעט תהלים. אמר לו רא"ז, אכן, לי יש ל"ג בעומר, אבל רוצה אני לעשות עמך 'עסק', לפטור אותך מתפילת המנחה איני יכול, אבל במקום לומר תהלים משך עשר דקות, המשך נא בחלוקת האוכל והשתי, ותמורת עבודתך בעשר דקות הללו אתן לך את כל הל"ג בעומר שלי... (ספר שערי מירון).

אגב אורחא, שמעתי מ'חכם אחד' מדוע יש שפע אדיר של מאכל ומשתה באת"ק מירון ואילו שינה אינו עולה כלל בנקל... כי לרשב"י נעשה נס המערה על מאכל ומשתה - ושם נברא מעין לו וחרוב למאכלו, ואותו נס נמשך עד היום הזה, אבל לגבי שינה לא נעשה נס...

נא. פעם נסע הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיהל זי"ע עם קהל אנשי שלומו לשבות בצילא דמהימנותא בציון הרשב"י במירון. בליל שבת קודש פנו מרבית העם לתת מעט תנומה לעפעפיהם, בפרט אלו שהיו עייפים מאד מעמל וטורח הדרך ביום השישי, אך היה שם 'חכם' אחד שהסתובב וקרא פרקי תהלים בקול רם. פנה אליו רבי שלומ'קה והעיר לו, שיראו עיניו כי רבים הישנים כאן, וימחל נא להנמיך את קולו, אך חכם זה ענה ואמר 'וכי מי יוכל לישון ולהירדם בליל שבת קודש הלא ליל שימורים הוא לה', ובפרט באת"ק מירון... רבי שלומ'קה לא השיב לו מאומה,

כדי שנתנו מתקרב אליו נחש גדול ומבקש להמיתו, אך בטרם שהכישו הנחש יצא מתוך ההר שרץ הנקרא 'קוסטפא הגורדנא' והרג את הנחש. כשהקיץ האיש משנתו נגלה לנגד עיניו נחש מת, תכף קם ממקומו ופנה להמשיך בדרכו, ואז נפלה ה'בליטה' שישב עליה אל העמק שמתחת להר, ונמצא שניצול האדם ב' פעמים ממיתה וודאית.

ניגש רבי אבא אל היהודי, ושאלו 'מה מעשיך', כי ראיתי שהקרה הקב"ה לפניך גם אחר נס, ואין זה לחינם, נענה היהודי ואמר לו לרבי אבא, מימי לא היה אדם שעשה לי איזה רעה ולא מחלתי לו, ואף אם לא יכולתי למחול לו, אזי לא עליתי על מיטתי טרם שמחלתי לו ולכל מי שציער והקניט אותי, ולא נטרתי להם שנאה כל היום. ולא עוד, אלא הנני משתדל מאותו היום והלאה להטיב לו באחריותו,

בבה רבי אבא, כמה גדולים מעשיו של אלו, ואף יותר מיוסף הצדיק, כי הוא גמל טובה עם אחיו, ואילו אדם זה גומל טובה תחת רעה לכל בני עולם, ראוי הוא זה שיעשה עמו הקב"ה גם על נס.

עלינו להתבונן במעשה זה, ללמוד מהיהודי הלז, כי לפי הנראה מדברי ה'זוהר הקדוש' אין המדובר דייקא בצדיק, חסיד או פרוש, אלא איש פשוט ורגיל.

תחת רעה, וכדאיתא בזוה"ק (זוהר חדש כרך א, פר' בראשית דף לב.) שכשחלה רבי שמעון, והגיע היום שבו עלה והתעלה רבי שמעון - לשמי רום. נכנסו אליו רבי פנחס בן יאיר ועוד מתלמידיו, ואמר להם רבי שמעון, שלמעלה ישנם שלושה בתי דינים. האחד הוא בית דין של כ"ג (דוגמת הסנהדרין קטנה) השני הוא בית דין של שבעים ואחד (כעין הסנהדרין הגדולה בלשכת הגזית), והשלישי הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו היושב ודן. וכל מי שזוכה - מכניסים אותו להיות נידון אצל הקב"ה, ואז הריהו נידון בוודאות לצאת כולו זכאי, כי בשאר בתי הדין יש מחייבים ומזכים, אבל אצל הוי"ה יתברך שמו הכל הוא טוב גמור, חסד ורחמים מלא כבודו, כדכתיב (תהלים קל ה) 'כי עמך הסליחה'.²² וביאר בביאור 'שער המלך', שהמעביר על מידותיו, הוא הזוכה שדינו יערך לפני מלך מלכי המלכים בעצמו ולא לפני בית דינו, וממילא הוא נידון לאלתר לגן עדן.²³

ובבלל זה לזוהר כל איש משלו לרעהו - ברוח ובגשם, ושנינו ב'משנת רשב"י' - בזוהר הקדוש (מקץ דף רא:): כי מסגולת הזוהרנות להרבות עליו שפע רב טוב, ואף יזכה לניסים גדולים. וכך איתא שם, יתיב רבי אבא אתרעא דאבבא דלוד - רבי אבא ישב על פתח העיר לוד, והנה רואה הוא אדם היושב ונס את שנתו על בליטה היוצאת מהר גבוה, הבחין רבי אבא שתוך

אך לא חלפו רגעים ספורים והנה כבה האור בהיכל הקודש וממילא כבר לא יכול היה להלה להמשיך בתהילותיו, ולצער את אחינו בית ישראל.

וכבר ביאר כ"ק האדמו"ר מליבאוויטש זי"ע, שלכאורה יש להקשות דבכל מקום ה'ימין' חשובה היא, אם כן מדוע ברא הקב"ה 'לבו' של אדם (שהוא עיקר חיותו) בצד שמאל (של הגוף). אלא ע"כ, שלבו של אדם לא נברא עבור עצמו, אלא עבור חברו - שירגיש את רעהו ואת מחסוריו, ומכיוון שהעומד זה לנגד זה שמאלו של זה כנגד ימינו של זה ע"כ ברא את הלב בשמאלו כדי שימצא לבו לימין חברו... כי זה תכלית ביאתו לעולם...

עוד אמרו שזה כל האדם - לחזק ולעודד את רעהו בדיבורים טובים, שהרי כך כתיב ויהי האדם לנפש חיה, ובתרגום - 'לרוח ממללא'. כלומר שעל שם כוח הדיבור נחשב ויהי לאדם. אמור מעתה למה נעשה כוחו של דיבור, וכי לעצמו הוא נעשה, והרי אין איש המדבר אל עצמו אלא אל רעהו... (כי העיניים משמשים את האדם לראות בעצמו, וכן באזניו 'הוא' שומע, ואילו הדיבור נעשה לדבר אל זולתו... ורק מי שמחזיק עצמו 'פיקח הדור' ידבר ויתיעץ עם עצמו כי אין לו עוד ידי חכם כמוהו...), אלא וודאי עיקר בריאת האדם ועיקר מהותו הוא עבור השני ובזה כתיב 'יהי האדם'.

נב. וביארו, שעל כן אמרינן בנוסח הקדיש בימי הדין 'לעילא ולעילא', שאנו מבקשים שידון אותנו למעלה מבית דין הראשון ולמעלה מבית הדין השני. אלא הקב"ה בעצמו ידון אותנו לטובה.

נג. ביאר הרה"ק מהר"ש מבאבוב (השני) זי"ע, את מאמר חז"ל (יומא כג.) 'המעביר על מידותיו מעבירין לו על פשעיו', כי הבה נתבונן היאך יש ביד 'בשר ודם' להעביר על מידותיו, והרי פלוני ירד לחייו... אלא כי באמונתו הינו אומר לעצמו, וכי פלוני הזיק אותי, לא כי, אלא ה' אמר לו קלל... כך נמי יענה לעומתו הבורא, וכי פלוני חטא נגדי, לא כי, אלא יצרו הרע אמר לו חטא... א"כ יש לפטרו מהעונש המוטל על עוברי עבירה.

עוד איתא שם אמר רבי אלעזר הכל נפרע (הקב"ה מן דם) על ידי שליח חוץ מאונאה. עוד אמרו, אמר רב חסדא כל השערים (של תפילה) ננעלו חוץ משערי אונאה - היינו שהפוגע ומבייש את חברו, והלה זועק על כך לאלוקיו, תעלה זעקתו עד לכסא הכבוד. אמר רב אבהו ג' אין הפרגוד (מחיצה שבין שכניה לצבא מרום - רש"י) ננעל בפניהם, אונאה... ופירש"י (ד"ה אינו ננעל) להפסיד ראייתן מן המקום, אלא תמיד רואה אותם עד שיפרע.

ולא רק בהונאת 'דברים' דיברה תורה, אלא גם בהנהגתו - עקימת אף, ופנים זועפות יש להוהר. וכך כתב רבי אליעזר ממיין מגדולי הראשונים, בספר 'ראים' (אות נא) כשם שיש אונאה בדברים כך יש אונאה ב'ענין רע' - שמראה לחברו פנים רעות¹¹.

ומ"מ זכה לניסים גדולים כאלו למעלה מכל גררי הטבע, כי גדולים עד מאד מעשי 'בין אדם לחברו' בכלל, ומעביר על מידתו בפרט.

לא תונו - חומר הונאת דברים במשנת רשב"י

עד כאן דברנו ב'עשה טוב', כיו"ב ייאמר ב'סור מרע' להוהר בתכלית הזהירות שלא לצער את חברו, דאמר רבי יוחנן משום רשב"י גדול (חמור) אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו 'ויראת מאלוקיך'... כלומר, דכתיב (בפרשתן, כה יז) ולא תונו איש את עמיתו, ויראת מאלוקיך כי אני ה' אלוקיכם, ודרשו בגמרא (ב"מ נח: נט.) 'תנו רבנן לא תונו איש את עמיתו, באונאת דברים הכתוב מדבר¹²... ותסמנה שערות ראש בראותו את הנאמר שם.

נד. סיפר לי הרה"ח ר' בנימין קאמינער שליט"א על אביו ר' ברוך ז"ל, ר' ברוך היה מקורב מאד אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ושימש בתפקידים רבים הנוגעים להנהגת הציבור וכיו"ב, פעם אחת נקרא אל הקודש פנימה, ואותו הלילה ליל ערב ראש השנה היה - לפני אמירת 'זכור ברית' (בפעם הזאת היה הפעם היחידה שהבית ישראל איחר לזכור ברית), פתח הרבי לספר לר"ב שבקרב אנ"ש יש אברך שבלידתו לא נקצב לו מן השמים שכל ודעת ככל אחיו מבני ישראל רק פחות מזה ב'כמות' וגם ב'איכות', על כן, בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' הוכרח ג"כ לקחת מי שלא נתברכה בשכל רב ודעת רחבה... ואכן, חייהם זרמו על מי מנוחות, ואף נולדו להם שני בנים בעזהש"ת. כל זה עד לפני כמה ימים, כי הוצרך ה'שווער' (החותן) לשלוח איזו חבילה לבית ה'איידעם' (החתן), מה עשה השווער, ירד ל'תחנת האוטובוסים' וחיפש אחר הנוסע לעיר מגוריו של חתנו, משמצא ביקש ממנו להעביר חבילתו לחתנו, ולהעמיד דברים על דיוקם שאל את ה'שליח' האם הוא מכיר 'אברך פלוני'... וישאלהו האיש.. מי.. אותו המשוגענער... (פלוני המשוגע), והסכים לקחת החבילה. אחר הדברים האלה, החל השווער לחשוב וכי אני 'חותנו של משוגענער...' לא ולא, בשום פנים ואופן לא אתן להיות כן, כי חרפה היא לנו... (מן הנראה שאף שכלו של החותן לא היה 'רחב' כל כך), 'זה היום עשה ה'" - היום הזה יתן החותן גט פיטורין' וישחרר את בתי מלהיות כפותה בידי משוגענער ל"ע... ובזה ביקש הרבי מר"ב שיראה להשכין שלום ולחבר בין הניצים.

משיצא את פני הקודש מיהר ר"ב לטפל בענין, ולא עלה בידו, שהרי 'שלושה שותפים' היו נתונים תחת 'טיפולו' הבת - 'אשת המשוגענער', אביה ואמה... על שנים מהם הצליח ועל אחד לא הצליח, לא ארכו הימים ואותו האיש נתן גט פיטורין ואיגרת שבוקין לעולמי עד, מה עלה בגורל הבנים - שניהם יצאו לתרבות רעה.

עתה בין והתבונן נוראות, עמד לו יהודי בתחנת אוטובוס ולתומו שאל מי.. אותו המשוגענער... ובזה גרם לחורבן הבית, האיש והאשה הושלכו ליגון ואנחה עולמית על שהוכרחו להתגרש זה מזה, שתי 'נשמות קדושת' והם הבנים של אותו ה'משוגענער' ירדו לעמקי שאול... ועד היום הזה לא ידע זה האיש מה גרם במאמר פיו...

פעם כתב הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל 'מכתב המלצה' לאלמנה אחת, בו תיאר את מצבה הקשה והאומלל... משקבלה האלמנה לידה את המכתב וקראה בו החלה לבכות בדמעות שלישי מאין הפוגות, שאלה רח"ע 'ולמה תבכי' - מה אירע עתה, וכי לא כתבתי את ההמלצה כנדרש, ותען האשה ותאמר, אף אני לא השכלתי עד עתה להבין את שפל ורוע מצבי, רק משקראתי את המכתב בו היטיב מע"כ הרב לתאר את מצבי... נוכחתי לראות עד כמה 'רחמנות' אני... הבט וראה היאך נכנס אותו צדיק וקדוש לתוך לב אומללים להבין את מצבם, ורק עי"ז היטיב להבין את מצבה אף יותר טוב ממנה עצמה.

נה. וכמאמר החכם, הלכה פסוקה היא (או"ח כג א) שהמהלך בבית החיים צריך להסתיר את ציצייתו, בכדי שלא יהיה 'לועג לרש', מכיון ש'במתים חפשי' והם פטורים מן הציצית, ואם אמרו כן באותם נפטרים אשר כבר בגן

באר הפרשה - ל"ג בעומר

תרנ"ב) בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע כי בל"ג בעומר יכולין לזכות ליראת ה'.

כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (צדקת הצדיק קבו) כי מה שאמרו בזה"ק (היי שרה קבט.) שאף החוטא הגדול ביותר אם ישוב בתשובה, הרי 'בשעתא חדא ברגעא חדא זוכה לכל המדרגות' ושמעתי בשם הרבי ר' בונם ז"ל, כי דבר זה הוא מיגיעת רשב"י ע"ה.

ומעיקרי יראת ה' - שישמור עיניו ולבו במהרתם לפני ה'י, מחמת יראתו יתברך - שלא לתור אחרי לבו ואחרי עיניו, וכפי שאמר הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק בראשית א) לבאר בדברי חז"ל (ברכות ת.)

הנה ידוע שרבים נהגו להתייגע לקנות בכל יום ויום מימי ספירת העומר אחד ממ"ח קניני התורה (וביום המ"ט, חזרו ושינו את כולם כאחד), והנה קנין ל"ב הוא 'אוהב את הבריות', יש שרמוזו שלכן ביום שלמחרת - יום ל"ג, פסקו תלמידי ר"ע מלמות, כי אחר שתקנו עצמם ב'אוהב את הבריות' נתקן ענינם, ושפיר במלה גזירה מעליהם.

אלא אוצר של יראת שמים - יראת שמים במשנת רשב"י איתא בגמרא (ברכות לג:) 'אמר רבי חנינא משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גזויו אלא אוצר של יראת שמים'. וכבר הובא לעיל מהרה"ק ה'שפת אמת' (אמור

עדן מנוחתם, עאכו"כ עלינו להיזהר כשאנו מהלכים 'בין החיים' שלא להיות 'לועג לרש', כל אחד באשר הוא.... איתא ב'ילקוט שמעוני' על הפסוק 'לא תנונו', וז"ל. רבי עשה סעודה לתלמידיו, הביא לפניהם לשונות רכין ולשונות קשין, התחילו בוררין את הרכין ומניחין את הקשין, אמר להם, בני - כך יהא לשונכם רך אלו עם אלו. לפיכך משה מזהיר את ישראל ולא תונו איש את עמיתו.

פעם שהה ילד קטן בחדרו של ה'חזון איש' זי"ע והיה הלה מקפץ ומכרכר כדרך הקטנים, והיה הרעש מפריע לסובבים פנה אליו אחד הנוכחים ופקד עליו שיפסיק מלהשתובב, ואמר לו אם לא תפסיק אספר למלמד שלך... ה'חזון איש' נחרד ואמר לו, הרי יש לילד צער מדברים אלו, ונמצאת עובר על 'לא תונו איש את עמיתו'... (מעשה איש ח"ה עמו' מ).

נו. ובפרט הדברים אמורים לאלו הנוסעים ביום הגדול ל"ג בעומר איש איש ממקומו לאתרא קדישא מירון שתהא הנסיעה על טהרת הקודש בשמירת עינים כדת וכנכון, והכי כתיב בזה"ק (תיקו"ז תיקון ע' דף לא.), וכל דינין תליין בדיבורא, וכן בעיינין, כמו דאוקמוה מארי מתניתין (ב"ב קלא.) אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות, עכ"ל. כלומר שדינו של אדם תלוי בשמירתו על עיניו ופיו.

סייעתא מיוחדת יש לכל הרוצים להסתופף בצל קורתו של רשב"י ביום שמחת לבו, וכך סיפר אחד מבני החבורה, שבשנת תשע"ג נסע ברכבו לאתרא קדישא מירון ביום ההילולא, ועמו היו עוד שלושה אברכים ובחור. כידוע, דרכם של הבאים ברכבם למירון, שבהגיעם עד לפני מעלה ההר העולה מירונה, יוצאים הם מרכבם ועולים לאוטובוסים (באסעס) מיוחדים המובילים את המון העם לציון הקדוש (ואין רשות מטעם השלטונות להיכנס עם רכב פרטי במעלה ההר כי אם ליחידים ממש). בהגיעם אל אותו המקום בו הוצרכו להשאיר את רכבם, ראה הבחור כי אין הדרכים ראויים עבורו מחמת שמירת עינים... אמר הבחור לבני לויתו שאינו מסכים לילך עמם - כי בוודאי רשב"י 'מוותר' על עליה לרגל שכזו, והריהו נשאר כאן. לא הועילו כל הפצרותיהם של האברכים, ואף כאשר הציעו לו שיעצום את עיניו מראות ברע והם ישאוהו לא אבה לשמוע להם, וכך הווה.

אחר שעות מספר חזרו האברכים אל הרכב, והחלו לחזור לביתם, או אז פנה הבחור ואמר ל'בעל העגלה' בבקשה ממך, נסה נא לעבור את השער (מחסום) אולי נוכל ליסע עד הציון הקדוש - דברים אלו היו להדיא 'דברים שאין בהם טעם כל עיקר', שהרי ממונים רבים עומדים בכל שער וגדר, לשמור שלא יעבור מי שאין לו רשות מיוחדת לעבור, אבל האברך החליט לנסות - אך ורק בכדי להראות לבחור שלא יועילו לו כל רצונותיו. אך ראו זה פלא, אותו 'שומר' שעמד במקום וחסם את הדרך, היה עסוק באותו זמן בשיחה 'חשובה' בפלא' (סעל) עם מאן דהו, ובשמעו את הרכב אשר לפניו מצפצף ועולה, פתח מיד את השער ונתן לו רשות לעבור, וכך המשיכו ועברו על פני ששה מהשומרים, וכולם נתנו להם להיכנס - למעלה מדרך הטבע, עד שעלו והגיעו ברכבם עד הציון הקדוש... בראות בני החבורה עד כמה רשב"י מסייע לכל החפצים לעלות אליו בקדושה של מעלה. נזכרו במאמרו של בעל ההילולא - אמר רבי חנינא משום רשב"י (ברכות לג:) 'אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים'.

בתו רישא גריר - העיקר שיתחיל את היום מתוך יראת שמים

איתא בזוה"ק (ה"א יא.) בראשית ברא אלוקים, הוּא היא פקודא קדמא דכולא, ואיקרי פקודא דא יראת ה' דאיכרי ראשית דכתיב (תהלים קיא י) 'ראשית חכמה יראת ה'". עכ"ל. ויש לפרש הטעם שיראת ה' נקראת ראשית משום שיסוד העבודה ביראת שמים היא ההתחלה והראשית, להתחיל בטוב. ובכלל זה גם להתחיל את היום בטוב ובעסק התורה.

זבזה יש ליישב מה שמצינו לכאורה סתירה בדברי רשב"י, דאיתא בגמ' (מנחות צט:) 'אמר רבי יוחנן משום רשב"י אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים לא ימוש ספר התורה הזה מפיד' (יהושע א ה), וכבר הקשו הראשונים (תוס' הרא"ש ברכות לה: ד"ה ר"ש) שרשב"י עצמו אמר (ברכות לה:): 'אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וזורה בשעת הרוח תורה מה תהא עליה, והרי שאין די בקרי"ש שחרית וערבית^נ. עוד יש להקשות שאם אכן די בקריאת שמע אם כן לאיזה צורך נאמר 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיד' והרי כבר נצטוונו בתורה לקרוא ק"ש בשכבך ובקומך, ומהו התוספת בציווי לא ימוש.

זביאורו, על פי מה דאיתא באבות דרבי נתן (פכ"א ה"א) שינה של שחרית מוציאין את האדם מן העולם כיצד, מלמד שלא יתכוון אדם לישן עד

'מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד', שאין הכוונה רק על מי שלומד ההלכה, אלא למי שמקיים ההלכה, וכגון המהלך ברחוב ושומר עיניו מראות ברע זה נכלל בכלל אין לו להקב"ה בעולמו אלא יהודי זה המקדש ארבע אמותיו, ובנפש כזאת שורה הקב"ה^י.

בחלק מחלקי ה'יראה' ללמוד מטכסי היצר - ולהלך בדרך המהלכת לנגדו. הנה, עיקר דרכו של היצר להבעיר בלבבו של היהודי את התשוקה והחמדה להבלי עולם עד שיהא נראה לו כי אם לא יעלה בידו עשות כך וכך ייהפך כל העולם כולו לתוהו ובוהו, והעצה כנגדו היא רק לצננו ולקררו, ע"י הדחיה לפרק זמן אפילו קצר ביותר, וכאשר ידחה את היצר לזמן מה, יקוים בו 'כיון דאידיחי אידיחי'.

על כן, בבוא היצר עם שלל רעיונות ועצות, עשה כך, לך למקום פלוני, ל'כלי' פלוני אתה נצרך ל'צורך פרנסה'... אם לא תאכל או תשתה מאכל מסוים, במקום פלוני, הנך נכנס לספק פיקוח נפש... יעצור בעצמו, ולא ירוץ אחריו כמשתגע. אלא יתבונן קמעא במהות הצעתו, כי כל כוחו של היצר אינו אלא בכוח הדמיון - שמדמה לאדם כאילו מציע לו דברים ערבים ומתוקים, אבל כשיתבונן קמעא מיד יכיר את האמת, ויראה כי הכל דמיונות שווא ומדוחים, ובקל יתגבר עליו^{יח}.

נז. מתאמרא משמם של אדמו"ר"י בית ליובאוויטש שהיו אומרים, ש'נבדל' (היינו מלאך עליון או נשמת צדיק הנמצאת כבר בגן עדן) מקנאים ביהודי החי בעולם הזה בשעה שנלחם עם יצרו לשמור את עיניו בלכתו ברחובה של עיר.

וזה לשון הרמב"ם בספר היד החזקה (הלכות תשובה ד' ד') 'והוא אינו יודע שראיית העינים עוון גדול שהיא גורמת לגופן של עריות שנאמר (במדבר טו לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'.

נח. ידוע דבר המעשה בבחור שהחל נופל מטה מטה, וכל המחנכים שבירושלים הרימו את ידיהם בייאוש ממנו, כשמוע הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועה על ז"ע את אשר אירע עמו - שלח לקרוא לו, אך כמה מה'חכמים' אמרו כי אינו מן הראוי שיבזבז הרבי את זמנו לריק על זה הבחור - כי רבים וטובי המחנכים לא יכלו לו. אך הרבי בשלו, כמובן שהביאו את הבחור אל מול פני הקודש, ויען הרה"ק ויאמר, דע לך כי נחת רוח מרובה יש לבורא עולם מכל בר ישראל הנלחם עם יצרו יותר מנחת רוח שיש לו מהמלאכים - אף אם לבסוף נצחו היצר. והנה אמרו חז"ל (במדרשם על הפסוק בקהלת ד יג) כי היצר נקרא 'מלך זקן וכסיל', והנה את פקודת המלך שומרים לקיים על אתר, ללא שום שהיות עיכובים ומניעות, וזאת אבקשך אל תעשה את היצר למלך, אלא דחהו אפילו במעט. סוף דבר שנעשה הבחור הנ"ל לחשובי קרתא דשופריא.

נט. הרה"ק ה'בית ישראל' ז"ע היה מיישב שמי שנוהג ביר"ש ומקבל עליו עול מלכות שמים בק"ש שחרית וערבית זוכה לסייעתא דשמיא שיבטלו כל טרדותיו ויוכל ללמוד כל היום ולא ימושו דברי התורה מפיו.

יחרוש בשעת חרישה וכו' תורה מה תהא עליה, אלא שהדרך לזכות לכך היא על ידי קריאת שמע שחרית וערבית, וזהו שאמר רשב"י אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים לא ימוש ספר התורה הזה מפוך, שע"ז יגיע בסוף לקיים 'לא ימוש'. וזהו יבואר היטב הא דאיתא שם בגמ' על דברי רשב"י אלו 'ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ, ורבא אמר מצוה לאומרו בפני עמי הארץ', האומר שאסור לומר בן לעם הארץ חשש שמא יסבור הע"ה שדברי רשב"י נאמרו כפשוטם ואכן די בקרי"ש ולא ילמד יותר, לעומתו ענה רבא, אדרבה, מצוה לאומרו בפני עמי הארץ, כי אם אכן יקפיד על תחילת היום בטוב ועל ק"ש שחרית וערבית אזי בסופו של דבר יקיים לא ימוש.

רשב"י תורתו אומנתו - מעלת העוסק בתורה במשנת רשב"י יום זה - יום ל"ג בעומר, הוא היום שבו החיה רבי עקיבא את העולם משממונו והעמיד את התורה בעולם וכנזכר לעיל, גם בזה היום 'הסמך' רבי עקיבא את רשב"י (שדי חמד, ערך 'ארץ ישראל' ו). וכן תניא בגמרא (שבת קלח:): 'רשב"י אומר, חם ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים לא כא) כי לא תשכח מפי זרעו'.

כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק ל"ג בעומר אות א) וז"ל. ובבל שנה כשבא יום זה יכול כל אדם לזכות לפי כוחו להשיג קביעת הדברי תורה שירד ביום זה בתורה שבעל פה, ולכן קבעוהו למועד^ס.

על כן, שומה עלינו לעסוק בענין לימוד ועסק התורה במשנתו של רשב"י אשר 'תורתו אומנתו', לדעת כי מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד^{סא} (ברכות ה). ובזוהר הק' (ויקהל ר א) היכלא דקודשא בריך הוא אורייתא איהי, וכד בר נש עסוק באורייתא, קוב"ה קאים תמן

שתעבור עליו זמן ק"ש נמצא בטל מן התורה, שנאמר (משלי כו יד) 'הדלת תסוב על צירה ועצל על מיסתו'. והקשה המגיד מדובנא (אהל יעקב תזריע) מדוע המשיל שלמה את העצל המסתובב במיסתו דווקא לדלת הנסובה על צירה, וכי לא מצא דבר אחר המתהפך. ומבאר 'הנה חז"ל במאמרם זה באו להודיענו שורש הבטלה והפסדו כי מיעוטו מחזיק המרובה'. שאם אדם משכים ומתפלל ואח"כ יעסוק בתורה ובעבודה כמה שעות אזי 'מה מאוד יקל עליו עבודת ה' כל היום' מאחר שהתחיל בטוב. וכן להיפך, שאם יתחיל את היום בענייני עוה"ז כך יעבור וימשך עליו אותו היום. וכתב בזה"ל, 'והעמידה ממיסתו היא תלויה במשכבו, כמו שכתבו חכמי האמת ע"ה כי אם ישן אדם מדברי תורה וקדושה נשמתו תעלה למעלה בהיכלי הצדיקים וקולטת מלמעלה רוח טהרה, ובבואה אל הגוף תקיצהו תפרוש כנפיה תקחהו ותאמר לו קום נא, הנה קול דודי דופק פתחי לי וכו' ואז הגוף מתעורר ומתמלא נעימות ועוה, לא כן הסרוחים על מיסתם. עכ"ל. ונמצא שכאשר יקיים כראוי 'בשכבך ובקומך' תבוא לו עבודת היום הבעל"ט בנקל. יסוד זה למדו חז"ל ממה שאמר שלמה 'הדלת תסוב על צירה ועצל על מיסתו', שהרי אפילו דלת גדולה כבידה וחזקה מסתובבת היא בנקל ע"י שהיא תלויה על הצירים, נמצא שכל כוונה של דלת תלויה ונשענת בשתי יתדות קמנות, כיוצא בדבר גבי יומו של אדם - כל היום תלוי 'בשתי יתדות' והם 'קריאת שמע' של שחרית ושל ערבית, שהם מועט המחזיק את המרובה, אלא ש'העצל על מיסתו'... על ידי שמתעצל מלקום לקרוא ק"ש מפסיד בעצלותו את כל היום ומוציא עצמו מן העולם.

ומעתה עולים דברי רשב"י בקנה אחד, שוודאי מחויב אדם לעסוק בתורה כל היום, כי אם אכן

ס. סיפר הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל שהרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע התבטא פעם אליו בכאב שלא כדרכו [כי היה נזהר מאד לא לדבר שום סרך גנאי על נפש מישראל], באים אלי אנשים ופניהם דומין לבהמות, וזאת מפני שעוד לא למדו באותו היום דף גמרא ותוספות, ואם כן בואו ונחשב חשבונו של עולם באיזה פנים נעלה להראות אצל רשב"י, כאדם או...

סא. הנה בהלכות סוכה נפסק כי סכך פסול בצידי הסוכה - עד ארבע אמות נחשב כ'דופן עקומה' ועדיין כשרה הסוכה, יש שרמזו בהאי מילתא, כי אף מי שהוא 'עקום' לגמרי - ואין הנהגתו ראויה כל כך, מכל מקום כל עוד שהוא מונח בתוככי 'ארבע אמות של הלכה' עדיין 'מוחלים' לו. כי אפילו אם חטא הרי 'המאור שבה יחזירנו

'איסתכל באורייתא ומקיים עלמא' - בשעה שהוא 'מסתכל' ועוסק בתורה הרי הוא מעמיד את העולם על תילו, וכל העולם עומד בזכותו^{סד}.

במו שאמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע על נוסח התפילה כי הם חיינו ואורך ימינו - אם התורה הקדושה היא מקור חיותו ועוסק בה תמיד. אזי 'ובהם נהגה יומם ולילה' - על ידי לימוד התורה נעשה הוא מנהיג העולם, אם ירצה יהפוך לילה ליום, ואם ירצה יהפוך יום ללילה (מובא גם בקובץ באו"י עט עמוד קכ"ו בהערה ה).

ונסיים בברכה ותפילה שתעמוד לנו זכות התנא הא' הרשב"י, לטוב לנו כל הימים, אב הרחמן שמע קולנו בהילולא דבר יוחאי, תורתו מגן לנו היא מאירת

ואצית לקליה (היכלו של הקב"ה היא התורה, ובשעה שהיהודי יושב ועוסק בתורה עומד שם הקב"ה ומקשיב לקולו)^{סב}.

עוד איתא בזוה"ק שהיושב ועוסק בשעשועי אורייתא, הרי הוא אחוז ודבוק בקודשא בריך הוא (זוה"ק ח"ג ט, א), כי התורה הקדושה היא עצם הקב"ה (שם ח"א כד, א; ח"ב ט, א). והמשכיל בעת ההיא ידבק בדברי תורה מבלי להרפות מהם אפילו שעה אחת... שהרי ע"י עסק התורה יקנה קדושה רבה מן השמים, והרי הוא מתקשר ומתדבק בקוב"ה נותן התורה (עיי' 'תניא' פ"ד ופ"ה)^{סג}. ואף אם אינו מבין תלמודו לא יתייאש אלא ידע כי איתא בזוהר הק' (קפה). שכל מה שלומד האדם בהאי עלמא ואינו מבין את לימודו, יבינוהו בעולם הבא (עיי"ש).

וכך איתא בזוה"ק (ח"ב קסא, א) שהקב"ה 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', כך נמי כל יהודי ויהודי

למוטב' (איכ"ר פתיחתא ב), וכדאיתא במדרש (ילקוט ירמיה רמז רפב) 'רב הונא ורבי ירמיה ורבי חייא בר אבא, כתיב (ירמיה טז, יא) 'אותי עזבו ואת תורתני לא שמרו', הלואי אותי עזבו ותורתני שמרו [שהקב"ה מתאונן ואומר על ישראל שהלוואי שהיו עוסקים בתורה למרות שחטאו], שאילו תורתני שמרו מתוך שהיו מתעסקין בה היתה מחזירתן למוטב'. וכבר היה מעשה באיש עני ואביון שהגיעו בניו לפרק האיש מקדש, לרוב עניותו וחובותיו שהשתרגו למעלה ראש החליט כי הוא מסכים לכל שידוך ב'תנאי' קודם למעשה, שהצד השני מתחייב על כל ההוצאות מהחל ועד כלה... ויהי היום, הוצע לפניו שידוך עם כל 'מעלות' - בלי רגלים ובלוי ידיים, בלי ראש ובלוי דעת, ללא אב וללא אם, 'העיקר' אינו חסר מן הספר, כלומר, כי הדמים והמעוות נשפכים בביתם כמים, ואכן, בסימן ובמזל טוב עלה וצמח כגן רטוב אותו הזיווג... ויהי ממחרת החתונה, והנה, אויה, שוד ושבר... כי נתברר שאותו המחותן דומה ל'איש חסיד היה' שאין בידו אפילו שוה פרוטה... מיהר החתן לגלות לאביו והלה מיהר לשדכן וגער בו עד כמעט כדי הכאה - למה רימייתני, לשקר בפני כי 'יש דמים' בבית המחותן... אמר לו השדכן, שמע בני, כל 'מעלות' שמנית בפניכם אמת הם - ולא רק מפי השמועה, כי עתה אחר הנישואין כבר חזיתם זאת בעיניכם, ואלא מאי ב'מעלה' אחת שקרתני, נו, כל שדכן אומר איזה שקר, כיו"ב, כל חסרון שיש בו ביהודי - כל עוד שהוא עוסק בתורה 'התורה מכפרת', אבל בלא זה אינו שווה מאומה כאותו 'נעבעך' שמעלה אחת זו כיפרה על כל שאר החסרונות, אבל בלא זה ישלחנה חפשי מביתו.

סב. החזו"א היה מעודד את הלימוד בספר הזוהר כלימוד מוסר הטוב ביותר (מעשה איש ח"ג עמוד צה). ושמעתי אומרים שבעצמו אמר שיש בו מוסר רב לחיזוק עסק התורה כי בכל דף מדפי הזוה"ק מוזכר מעלתם של עוסקי תורה.

סג. איתא בגמרא (פסחים קיב). כשהיה רבי עקיבא חבוש בבית האסורים אמר לו רשב"י רבי למדני תורה אמר אני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני, אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, וכל הרואה יתמה וכי יעלה על הדעת שרשב"י היה מאיים על רבו הגדול ב'מסירה למלכות', ומבאר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע שלא בא רשב"י לאיים עליו, אלא לגלות לרבו את המציאות - אדם מישראל בלא תורה יורד עד דיוטא התחתונה עד שבא לידי מסירת רבו למלכות... (וכן מסופר על הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, שבשבועות היה מרים את ידו, ואומר 'אי לאו האי יומא מי יודע אם היד הזו לא הייתה שופכת דמים חלילה').

סד. לאידך, בלא תורה אוי לו ואוי לסביבתו, הנה איתא בגמרא (נדרים מט:): שרבי יהודה היה שותה בלילי פסחים 'ארבע כוסות יין', והיין גרם לו לכאב הראש לכן הוצרך לחגור את צדעיו מפסח ועד עצרת (לשכך את כאבי ראשו), רבים שאלו, וכי ביום הפורים לא שתה יין, והרי לא מצאנו שהיה חוגר צדעיו מפורים ועד ה... מדוע דייקא היין שבפסח גרם לו כאב הראש, ועוד מה אירע לו בעצרת שנתרפא מכאביו, ואמר הגה"צ רבי יהודה צדקה זצ"ל

באר הפרשה - ל"ג בעומר

עינינו הוא ימליץ טוב בעדינו. וכידוע בשם הרה"ק בעל ה'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע שאמר פעם בל"ג בעומר 'אי אפשר לדעת מתי נוכה לגאולה השלימה, אבל נראה לי שזה יהיה בל"ג בעומר, דאם איז משיח'ס מאג, כי היום מזוכך ונקי מאד, ולכן הוא מיועד לגדולות ונשגבות'ס^ה (הובא בשיח זקנים ח"ב ע' רמז).

בדרך צחות, כי בני ישראל יצאו ממצרים לחירות עולם אולם עדיין לא קבלו את התורה עד חג השבועות, ואכן אדם 'בן חורין' שאין לו עול התורה עליו הוא 'כאב ראש' גדול כי תוצאותיו מי ישורנה (קול יהודה חג הפסח). סה. בטרם נסע הרה"ק רבי אברהם דוב מאווריטש זי"ע בעל ה'בית עין' להשתקע בארץ ישראל הלך להיפרד מהרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע, אשר ציוה עליו 'זאלסט זיך אויס-וויינען די אויגען פאר רבי שמעון', פירוש, שיבכה ויוריד פלגי דמעות אצל רשב"י להביא לימות המשיח ולהחיש פעמי הישועה בקרוב, ואח"כ הוסיף ואמר, שאילו היה הוא עולה לארץ ישראל היה עולה אל המערה ומפציר בתפילה ובוקע חלוני רקיע עד שהיו זוכים לגאולה.

ומשום הכי הגם ש'לב שופכים נכחך כמים' איש איש על נגעו ומכאובו, ומשיחים צקון לחשם לפני אבינו שבשמים במירון שיוושעו בזכות אדוננו בר יוחאי, מכל מקום אסור להסיח דעת מן הגלות וצער השכינה המגוללת באפר בשנות הגלות, ומעומק הלב חייבים להתחנן ולהרבות בבקשה "אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד", שכבר כלו כל הקיצין ומוכרחים אנחנו להיגאל בשמחת עולם, בב"א.